

Антропософски вести

Брой 94
ВЕЛИКДЕН
ФЕВРУАРИ 2026 г.

ИЗДАВА СЕ ОТ АНТРОПОСОФСКОТО ОБЩЕСТВО В БЪЛГАРИЯ

Антропософията е път на познание и себеразвитие, който обхваща сферите на философията и науката, изкуството и социалния ред, предлага духовно-научни методи за развитие на истинско осъзнаване на реалността, дава обективно обяснение за човешката и световна еволюция. Основателят – д-р Рудолф Щайнер (1861 – 1925 г.) предоставя на всяка индивидуалност в пълна свобода обективно да изследва и провери фактите, изнесени от него за видимия и невидимия свят.

СЪДЪРЖАНИЕ

2. Импулсът на Великденския празник
4. Сто и петдесет години Ита Вегман
6. Истината свети в света
7. Едно преживяване на реалността на Духа на народа
10. Едно мнение
11. Побеждаващото действие на Висшия Аз
12. Нерешените въпроси ни очакват
14. Бялата змия
16. Обратно към вдъхновението в Гьотеанума
17. Група „Ариадна“ през годините
18. Необходима е работа с биографията
19. Всеки сам е творец на биографията си
21. Новалис, Рафаел
23. Нови книги
24. Съобщения и покани
24. Антропософски групи в България

Минавайки през Възкресението, Христос се яви, изгрявайки на Земята като една звезда пред определени духовни същества на извънземния свят. Яви се пред тях като една звезда, която сега изгрява в духовния свят от Земята. Духовните същества отбелязаха Мистерията на Голгота с думите: Сега в духовното царство една звезда изгрява на Земята!

Рудолф Щайнер GA 223

ИМПУЛСЪТ НА ВЕЛИКДЕНСКИЯ ПРАЗНИК

Скъпи приятели, благодаря ви, че дойдохте на тази конференция. Искам да споделя с вас, че годината е един важен за човека период, който по един особен начин е разделен на четири части, поне в тези райони. От най-дълбока древност Земята се е развивала в тези четири сезона. И ние имаме разгръщането на определен духовен импулс, който се концентрира в определено време. Хората са усещали това и са го изживявали празнично. Върви един импулс, концентрира се в една точка, където е празникът, започва нов, до следващия празник и така нататък. След като Христос стана Дух на Земята чрез Мистерията на Голгота, Той изпълни тези празници с нов смисъл и ние днес ги празнуваме четири пъти в годината.

С известна носталгия аз си спомням ранните години, когато започнахме антропософската работа в България, с какъв ентузиазъм ние празнувахме всичките четири празника. И това постепенно започна да отслабва, защото тези четири празника и във външния живот на човека, изгубиха своята важност. Хората ги изгубиха във външния живот, изгубиха истинските празници. Въпреки че два от тях останаха по силата на църковната традиция. Единият е този, който ще празнуваме след няколко дни, аз го наричам Коледа, името му е от предхристиянските времена, а другият е Великден. И това са двата празника, които останаха по силата на църковната традиция. А другите два, Йоановден и празникът на архангел Михаил, не се празнуват външно и затова винаги ми се е струвало, че е хубаво да поддържаме тази традиция на празниците. Не знам как можем да ги възстановим, и какво можем да направим. За тези четири празника, в тези четири степени на годината Рудолф Щайнер казва, че когато имаме кулминация на духовния импулс в празника, веднага след него започва подготовката на следващия. Коледата е един вид кулминация на периода от Михаилов ден до Коледа, след което започва един период на подготовка до следващия празник, Великден. Ние сме живели от Михаилов ден досега като един вид подготовка за този коледен празник, който е нейната кулминация. И затова на мен ми се искаше да кажа няколко думи за тази подготовка, която предстои за човешката душа, ако иска да изживява все още тези празници. От празника Коледа до празника на Възкресението.

Стремежът на човешката душа в един дългосрочен план е да стане толкова съвършена, колкото е бил съвършен Христос, когато се е въплътил в тялото на Исус. Ние ежегодно отбелязваме това събитие на 25 декември, но точна дата за Рождеството няма. Празникът наричаме Рождество, но тук винаги трябва да уточняваме, че става въпрос не за раждането на Христос, а отбелязваме раждането на двете деца Исус, които по един чуден начин с помощта на Духовния свят, бяха съединени в едно дете, което порасна по определен начин и можа да приеме Духа на Христос. В тази новообразувана човешка същност, Христос-Исус, ние имаме Представителя на човечеството. Това е идеалният човек, нещо, към което ние по принцип трябва да се стремим, като един стремеж за развитие на човека да станем като Христос Исус, докато ходеше по Земята за тези две години и нещо.

И ние не можем да осъществим лесно този стремеж. Той представлява една много продължителна еволюция.

И аз искам да говоря за това как можем да започнем този път към идеала на човечеството. Искам да ви напомня нещо, което се случи, след като Христос се въплъти в тялото на Исус. Какво се случи? Той веднага замина за пустинята за 40 дни, където трябваше да извърши определена дейност. Там Той успя да се освободи, като човек, от Луцифер. Знаете, че както е описано в Евангелието, изглежда сравнително лесно. Така, както е описано, изглежда, че го е постигнал лесно. Ако ние искаме обаче да постигнем такова нещо, виждаме, че това е един доста дълъг и сложен процес. Тъй като още в началото, когато започва на Земята човешкото развитие, Луцифер направи една голяма жертва. Той пожертва своята висша същност, защото Луцифер е този велик Дух, който ръководеше цялото развитие на Старата Луна. Всичко което беше постигнато като мъдрост на Старата Луна, като планета на мъдростта, беше направено под негово ръководство. Той беше този Дух, който носеше същността на мъдростта. С тази саможертва, която той направи, за да дари на хората свободата, той пожертва себе си и стана един Дух на изкушенията.

В духовния свят Луцифер прави жертва, но поема и отговорността за човешките души да бъдат научени да използват свободата. Защо? Какво означава свобода? Той дава свободата безвъзмездно. Човек има свобода да прави добро, има свобода да прави лошо. Човек има свобода да работи върху себе си и да се развива, човек има свобода да деградира. Това е дадено без ограничение. Човек е свободен да избере какво да прави. Така че може да се каже, че ние носим Луцифер в себе си от самото начало. Луцифер е част от човешката същност и когато Христос влезе в тялото на Исус, Той веднага се срещна с Луцифер, който бе вътре в това тяло. Луцифер беше там и първото нещо, което Той направи, е да се освободи от Луцифер, нещо, което ние по принцип би трябвало също да направим в хода на еволюцията. И по този начин да освободим Луцифер от този ангажимент, т. е. да работим със свободата по правилен начин така, че той отново да възвърне своята духовна сила в посока към правилната еволюция. Или в смисъла на земното развитие, той да стане помощник на Христос. И това е една задача, която изцяло зависи от свободната воля на хората. Те могат да предприемат един такъв път и да освободят Луцифер от собствената си душа, просто да го освободят. И пред нас застава въпросът как можем да тръгнем по този път. Откъде да започнем? Защото иначе е хубаво да си го пожелаваме, но трябва да имаме и някакво подсказване. И подсказването идва само от едно изречение, което ни е казал Рудолф Щайнер. Това не е казано в лекциите, а в частен разговор.

“Философия на свободата” - казва Рудолф Щайнер - “е перфектното оръжие срещу Луцифер, което антропософите притежават. То им е дадено.” В светлината на това, което ви казах, е ясно, че това не е някакво оръжие, с което човек може да се бори. А чрез „Философия на Свободата” той

може да преодолее Луцифер в себе си. Имам предвид, че философия на свободата не е просто книга, която ни е дал Рудолф Щайнер и можем да я изучаваме, а философия на свободата и като път за развитие на човешката душа. Тази философия на свободата може да даде на човека възможността да се освободи от Луцифер, да изкупи неговата жертва. И по този начин, когато човек постигне това, първо в самия себе си, Ариман остава сам. Защото всички ние само по причина на това, че въобще сме хора, в душите си носим освен Луцифер, носим в себе си и Ариман. И дори ние не можем да кажем, ето там навън има един Луцифер, или ето това там е Ариман. Всичко това е вътре в нас. Ако ние успеем в един бъдещ период да се освободим от Луцифер, тогава Ариман остава в нас, а Луцифер става една положителна сила. Луцифер е носителят на светлината, т.е. на мъдростта. Ако ние в нашата езотерична традиция наричаме мъдростта София, би трябвало да мислим, че Луцифер е неин баща (в духовен смисъл, разбира се). Тя е дъщерята на Луцифер. Тогава Луцифер се издига и става помощник на Христос в бъдещата еволюция. Когато слушаме такива думи като тези, ние започваме да усещаме, че това е една важна работа. Хубаво е да започнем тази важна работа.

Както ви казах в началото, когато четем Евангелието, виждаме, че Христос с някаква лекота преодолява Луциферическите изкушения в пустината. Но с такава лекота можем ли ние да го направим? Пътят е доста дълъг. И първата стъпка, която можем да направим, е да започнем със самата философия на свободата, която също е в няколко степени. Можем поне да започнем да изучаваме „Философия на свободата“ като първа степен. Така, както е дадена, да се опитваме да я разберем, да я схванем. Когато премине тази първа степен, човек започва да иска да я прилага. Какво означава това? Това означава, че той започва да създава, както е написано в самата книга, интуиция за морално действие. Човек поражда морални интуиции, защото може да разбере до каква степен действията, произтичащи от него във външния свят, касаят неговата карма. И в своите лекции за кармата Рудолф Щайнер описва, че един ден хората ще могат да виждат последствията от своите действия. Ние можем да си представим съвсем ясно това. Когато човек постигне тази възможност да създава от себе си морални интуиции за своите действия, той полага началото на способността да вижда последствията от своите действия в света - как те ще се отразят на неговата бъдеща карма. И ако човек се издигне още по-нататък до една трета степен на философия на свободата - аз така я наричам - това е едно съзнателно изживяване на прехода от това отношение на Аза към дейността на Христос на земята след Мистерията на Голгота, което в началото на християнството беше дадено от апостол Павел във формулата «Не аз, а Христос в мен», започва да се трансформира чрез философията на свободата в нова формула, която звучи «Аз и Христос в мен». Защото целта на човека е да развие своя Аз така, че да го приближи и да го съедини с Христовия Аз. Това не е било възможно исторически, защото дори философията на свободата изисква, като предварително условие, развита до определена степен Съзнателна душа. Старата формула не е изгубила

своята валидност, но вече има хора, които, ако искат, могат да приемат новата формула. Това е само символичен израз на пътя по който човек може да направи своя Аз сътрудник и помощник на Христос.

Старите формули са добри, но те имат своето място в хода на времето. Ако човек иска да върви напред, не би трябвало да замръзва в старите формули, в старите принципи, в старите методи. Като езотерични християни, ако стигнем дотам, че да искаме да построим своя вътрешен храм за Христос, бихме ли оставили Аза си пред вратата му, образно казано? Аз бих искал да застана в моя храм редом с Христос!

Чувал съм хора да наричат земния Аз низш Аз. Но, скъпи и мили приятели, на същото основание можем да наречем физическото си тяло низше тяло. Само че, Христос слезе от най-висшите духовни сфери в земно битие за да спаси земното физическо тяло и да събуди азовото съзнание в хората, именно земното азово съзнание. От това аз си вадя извода, че земният Аз и земното физическо тяло са неотменима част от еволюционния смисъл на целия земен еон.

Затова в бъдеще трябва с нашия Аз и Христос да станем център на своята личност. И както преди малко в разговора стана въпрос, центърът не е някъде отвън, в който ние търсим свободата или основанията за нашето действие в света. Трябва да го търсим в себе си, в нашия център, в нашия Аз. Когато обаче сме постигнали вече една такава степен, ако не сега, то в следващите инкарнации една част от хората ще може да го постигне, то това е една важна работа.

Накрая бих искал да ви дам един пример. Когато говорим за Бодисатвите и Будите, в действителност ние знаем чисто познавателно за Бодисатвите и Будите единствено от Духовната наука, според съобщенията на Рудолф Щайнер. За мен това е надежден източник. Накратко, пет хиляди години след Гаутама Буда се очаква да се роди в последната си инкарнация Бодисатвата, който трябва да стане Майтрея Буда. Неговата мисия, може би сте чували, е да постигне моралното Слово.

Но за да бъде неговата мисия успешна, трябва на земята, едновременно с него, да има инкарнирани достатъчен брой хора, които са изминали в своето развитие осемстепенния път на Буда. Иначе ще се получи така, че Бодисатвата ще даде духовното Слово, но няма да има кой да го чуе, и той ще остане безплоден. Какъв е този определен брой хора, никой не знае, но трябва да има такива хора. Когато разглеждаме „Философия на свободата“, ако я сравним с осемстепенния път на Буда, ще видим, че философия на свободата, като път, съдържа в себе си осемстепенния път на Буда. Ако човек стигне до тази трета степен на философия на свободата, той на практика е минал този осемстепенен път за себе си. И се превръща в помощник на Майтрея Буда за следващото развитие, когато всички езотерични потоци ще се съединят и ще работят заедно за бъдещето.

И сега, когато са изминали вече 100 години от смъртта на Рудолф Щайнер, това е една повратна точка, защото, както каза и Трайчо Франгов, Рудолф Щайнер е станал част от духовната наука. Той вече не е някой, който е създал Антропософията или Духовната наука. Той самият, или даже

по-точно е да кажем, тази духовна индивидуалност, която в последната ѝ инкарнация познаваме като Рудолф Щайнер, е станала вече част от духовната наука. И ние можем да изучаваме живота на Рудолф Щайнер, както изучаваме живота на Кристиан Розенкройц, или Заратустра или някой друг. Но като се има предвид една имагинация, която и самият Рудолф Щайнер е дал, и аз съм я казвал и друг път. Тя е пред вас и ние ще видим, че когато са запитали Рудолф Щайнер как е свързан с Христос, той е казал, трябва да си го представите като Христос, който е в центъра. От едната му страна, от лявата му страна е Кристиан Розенкройц в червена мантия, и от дясната му страна е Рудолф Щайнер със синя мантия. От тук аз с голяма степен на увереност бих твърдил, не мога да кажа със сигурност, че Рудолф Щайнер израсна като Учител на езотеричното християнство. Ние разглеждаме като учители на езотеричното християнство Кристиан

Розенкроец и Учителя Исус и сега имаме третия Учител, който се прояви. Най-вероятно този поток, който формираме чрез Антропософията, няма да бъде един и същ, като този, който е като продължение на розенкройцерите, но ще бъдат близки потоците, както и другият най-вероятно поток, който ще следва Учителя Исус. Но тези три потока трябва да се съединят след няколко хиляди години, когато ще дойде Майтрея Буда. Така че този стремеж на човешката душа към съвършенството на Христос може да започне по един такъв начин, както го описах. Можем да започнем с изучаването на „Философия на свободата“, когато я разбираме и който я разбира, да минава на следваща степен, ако се получи.

Благодаря!

Георги Акабалиев

20 декември 2025 г.

София

СТО И ПЕТДЕСЕТ ГОДИНИ ОТ ПЪРВИЯ ЗЕМЕН ДЕН НА ИТА ВЕГМАН

Мария Хенрика Вегман е известна като Ита Вегман. Тя е родена на 22 февруари 1876 г. в Индонезийския остров Ява и умира на 4 март 1943 г. в Арлесхайм, Швейцария, където се намира първата основана от нея антропософска клиника. Нейната биография стана известна благодарение на издадените три тома от Емиковен, озаглавени: „Коя беше Ита Вегман?“, между 1990 и 1992 г. и преведени на много езици. Основаният през 2002 г. „Институт за фундаментални антропософски изследвания Ита Вегман“ е издал много монографии, посветени на нейното дело. Публикувано е и обстойно изследване на нейното отношение към Антропософското общество или по-скоро към ръководството на Гьотеанума след смъртта на Рудолф Щайнер. На 24 март 2018 г. по време на годишното отчетно събрание на Единното Антропософско Общество е взето решение за пълната реабилитация на Ита Вегман.

Ще опишем важните за духовното ѝ развитие събития. През 1905 г. Ита Вегман е приета от Рудолф Щайнер в основаната от него Езотерична школа в рамките на Теософското общество. След разговор с него тя решава да следва медицина в Цюрих със специалност гинекология. По време на следването си между 1905 и 1911 г. тя посещава лекциите на Рудолф Щайнер в Швейцария и Германия. От 12 до 21 май 1907 г. Ита Вегман участва в Теософския конгрес в Мюнхен. През 1917 г. тя започва собствена лекарска практика, която включва масажи и лечебни вани. През същата година успешно тества ISCAR – първия противораков препарат на основата на белия имейл по препоръка на Рудолф Щайнер. От 21 март до 9 април участва в първия медицински курс в Дорнах, като изнася на 8 април доклад върху новото онкологично лечение. През 1920 г. купува с наследените от баща си пари къща с голяма градина в Арлесхайм, село между Базел и Дорнах. На 1 април 1922 г. към къщата се прибавя клиника и лаборатория, регистрирани като „Международна

лаборатория и клинично терапевтичен институт“. Ита Вегман и Рудолф Щайнер развиват заедно фундаменталните идеи и конкретни препоръки за духовнонаучното разширение и задълбочаване на медицинската наука. А в основания от нея институт тя убедително демонстрира тяхната ефективност. След изгарянето на първия Гьотеанум сътрудничеството ѝ с Рудолф Щайнер се засилва. Ита Вегман пътува с него за лекциите му в Англия и Уелс. Рудолф Щайнер изнася медицински лекции в Лондон.

През септември 1923 г. в Арлесхайм е прието първото дете със специални потребности. Основана се Sonnenhof – център за работа с такива деца, а по-късно и за възрастни с подобни душевни и физически потребности. До смъртта си Ита Вегман развива няколко такива социално-терапевтични общности. Тя участва в лекциите на Рудолф Щайнер във Виена и Холандия, където се изнасят и медицински лекции. Заедно провеждат консултации с лекари и пациенти. По предложение на Рудолф Щайнер, на Коледното Събрание тя е избрана в Управителния съвет на Единното Антропософско Общество и става ръководител на медицинската секция на Школата на Духовна наука. През януари и април 1924 г. участва в курсовете на Рудолф Щайнер за млади лекари и студенти по медицина. Пътува с Рудолф Щайнер във Франция, Холандия и Англия. Продължава съвместната им работа върху GA 27 „Основи на едно разширено лечебно изкуство“. Заедно провеждат консултации с пациенти на клиниката, а в нея се строят и две нови сгради. В края на септември 1924 г. Рудолф Щайнер се разболява, а на 30 март 1925 г. умира в присъствието на Ита Вегман.

Един месец по-късно започва първият от следващите курсове за хора със специални потребности. През септември 1925 г. на немски и английски език излиза GA 27 „Основи на едно разширено лечебно изкуство“, написана съвместно

с Рудолф Щайнер. През ноември 1925 г. се провеждат еднородни медицински конференции в Англия и Холандия. В Дорнах се обучават студенти по медицина, идващи от университетите във Фрайбург, Мюнхен, Тюбинген, Берлин, Йена, Базел и Утрехт. В „Новини от Гьотеанума“ Ита Вегман пише статии за повишаващото се напрежение и различия в Антропософското Общество относно бъдещата посока на развитие на дейността на Гьотеанума. През юли 1926 г. започва периодично да излиза „Натура“ – списание за разширение на лечебното изкуство, основано на духовнонаучното разбиране за човешкото същество. На 13 ноември 1927 г. в присъствие на Ита Вегман се полага основният камък на клиниката „Рудолф Щайнер“ в Хага. През пролетта на 1928 г. се открива медицински институт в Тирол. Излиза книгата „Готварското изкуство на Изтока и Запада“, в която има и рецепти от клиниката в Арлесхайм.

На 29 септември 1928 г. се открива вторият Гьотеанум с еднородна конференция, на която присъстват 2600 участници. На 2 октомври Ита Вегман изнася лекция на тема „История на гръцките Мистерии преди Платон и Аристотел“. През 1928 г. с нейно участие в Берлин се открива и регистрира „Обща асоциация за социално сътрудничество“, в устава на която пише, че ще подпомага и организира социални акции за лечение на обществената живот на основата на духовната наука на Рудолф Щайнер съвместно с медицинската секция на Гьотеанума. През 1929 г. в списание „Натура“ излизат шест статии на Ита Вегман. В една от тях под заглавието „Мистерии на Земята“ тя пише, че промените в климата са резултат от влиянието на техниката и че: „Природата е огледало на хаотичното човешко поведение... Тя сериозно ни пита дали искаме да променим мисленето си. Разбираме ли, че причината за страданията ни е в това, че космосът не иска да унищожи човечеството, а да се одухотворим?“

През април 1931 г. се изказват сериозни атаки срещу Ита Вегман на Годишното събрание на Антропософското Общество. Това я принуждава да извади Клиниката и Sonnenhof от Асоциацията на Гьотеанума. На 30 януари 1933 г. Хитлер идва на власт и казва, че Рудолф Щайнер и последователите му са предатели и антигермански настроени, и че са опасност, защото са много! Днес думата „много“ ни изглежда странна, но тогава в цяла Европа се засилва интересът към Антропософията и нейните институции. Около 600 деца и много възрастни са в антропософски домове. Ита Вегман е европейска знаменитост, дейността ѝ се отразява във вестниците. Ръководителят на английското Антропософско Общество и създател на бакелита, Даниел Дънлоп, организира световна конференция по енергетика в Лондон. Франц Кафка се лекува в Арлесхайм. Развива се валдорфската педагогика. Алберт Шефен е известен швейцарски

поет. Много принцове и баронеси от европейските кралски дворове стават антропософи. По препоръка на Херман Хесе, собственикът на цигарената фабрика „Валдорф Астория“ печата цитати от „Как се постигат познания за висшите светове“ на цигарите за немските войници. Цитатите от „Как се постигат познания за висшите светове“ са били прочетени и от ефрейтор Адолф Хитлер по време на първата световна война. Молтке – началник щаба на германската армия, също е антропософ. При разболяването на Ита Вегман, принц Георг Мориц заплаща пътуването ѝ до Истанбул и Палестина, за да се възстанови.

Ариман използва Хитлер, който на 15 ноември 1935 г. забранява Антропософското Общество, но оставя една биодинамична ферма за себе си, защото е вегетарианец.

Още на 17 април 1933 г. в писмо до Англия Ита Вегман пише: „Много е вероятно в Германия да няма свобода, и комисари да определят нещата в политическия, икономическия и духовния живот, например, в администрирането на училищата, а също и да се преследват евреите.“ Но злите сили действат и в Антропософското общество. Конфликтите в Гьотеанума се засилват. На 8 март 1934 г. в отворено писмо по време на годишното отчетно събрание тя пише, че някои от хората, които Рудолф Щайнер ценеше и обичаше, са атакувани от силни емоции и репутацията им е понижена. А предложените промени в работата на Медицинската секция няма да се приемат. На 14 април 1935 г. тя и Елизабет Врееде са изключени от Обществото. И според мен е съвсем логично, че Антропософското Общество в Германия е забранено на 15 ноември същата година.

През юни 1939 г. Ита Вегман идва в България по покана на Е. Папазова от София, на път за Истанбул. По време на това пътуване тя съобщава на своята спътница думите на Рудолф Щайнер за това, че България „има свой собствен духовен учител“. В друг разговор с него Ита Вегман научава, че преди Елинската епоха Амазонките са имали влияние в тези области, преди да се заселят в тях старите траки (Мистерията на Слънцето и мистерията на смъртта и Възкресението GA 211, 13 април 1922 г.)

На 1 септември 1939 г. започва Втората световна война. Швейцарските власти заповядват да се преместят на друго място Клиниката и Sonnenhof, поради близостта до Германия. Сравнително малко е известна смелостта, проявена от Ита Вегман, когато използва международните си връзки за спасяването на евреите. Ита Вегман умира в Арлесхайм на 4 март 1943 г. Смъртта ѝ е отразена с голяма статия в Базелския вестник. Предлагам на 22 февруари в антропософските групи да отбележим 150-годишния юбилей от рождението на Ита Вегман.

Йордан Димитров

Две мантри гадени на Ита Вегман от Рудолф Щайнер

Скитайки се в необятността на духа,
открийте Мистерията на собствената си душа.
Там неотложно в дълбините на душата
вижте същността на световите.

4 януари 1924 г.

На духовни висоти, на ръба на бездната,
в древни времена, повратната точка в съдбата,
когато намериш, изковава необходимостта
никога да не губиш себе си.

13 януари 1924 г.

ИСТИНАТА СВЕТИ В СВЕТА

Българските читатели добре познават Михаил Пицхелаури като лечебен педагог и художник, валдорфски специалист в областта на възпитанието, антропософски лектор и ръководител на педагогически семинари. Той е любим гост в България и не случайно интересът към неговата дейност все повече расте. През януари 2026 г. Михаил Пицхелаури беше първият от постоянните гости, които посещават България. Между 8 и 11 януари той беше посрещнат в София и Стара Загора. В старозагорската детска градина „Слъчогледи“ той се включи в празнуването на детски рожден ден, а в Антропософския дом протече неговата ползотворна и сърдечна среща със старозагорската група „Рудолф Щайнер“. Там се проведе разговор в кръг, в който той сподели някои свои размисли за педагогическата и антропософската работа. Особен интерес предизвика неговото обяснение за двата варианта на преживяването на Светите нощи. Единият вариант, според него, е да бъдем в общия поток и да четем литературата, която подхожда на този поток. Вторият вариант е да се опитаме да изследваме това много специално време в годишния кръговрат. В този случай ние не трябва да плуваме в потока, а да бъдем на кораба и да наблюдаваме как тече общият поток. Защото това, че има дванадесет Свети нощи, не означава, че веднага ще се появи чудо.

„Ако аз преживявам това, че духовният свят гледа в моята душа, това означава, че имам някаква отговорност. И ако духовният свят е гост в моята душа, аз трябва да подготвя астралното си тяло, за да посрещна госта както трябва.“ – обясни М. Пицхелаури. Първият вариант е да заглаждаме ръбовете в астралната субстанция на душите си. Когато четем книги, ние приготвяме добра храна за гостите, а когато изследваме духовния свят, правим нещо друго. Тогава ние приготвяме храната, която ни интересува и вълнува. Това означава, че в този период трябва да формираме образни въпроси и да оставим имагинациите да живеят в нашите души. Всички знаем каква литература е подходяща за това време на годината. Духовният свят също знае, че тя е подходяща, но въпросът е, колко активен сме ние самите. Добре е да четем антропософска литература, за да се настроим на тази вълна, но да задаваме въпроси е още по-добре. Трябва да се научим да приготвяме нова храна. И тогава, когато ние приготвим специална храна и поставим въпросите си, тогава нашите гости от духовния свят казват: тук става нещо интересно, тук един човек поставя индивидуални въпроси, той работи. Такива са двете нива на нашата духовна работа през Светите нощи. Едното ниво е самите ние да се настроим, а другото е да получим възможност за диалог с духовния свят.

След това обяснение гостът отговори на многобройни въпроси, повечето от които педагогически. Той изясни случая, когато педагогът прониква в детската душа, но не успява да преодолее кризата в тази душа и изживява едно безсилие. Въпросът, зададен от събеседниците, беше: как може да се помогне на едно дете в криза? Според Михаил Пицхелаури, нищо не може да се постигне, ако той е безразличен в отношението си към детето. „Но ако не съм безразличен - обясни той - трябва да призная, че в някакъв момент

неизбежно ще бъда безсилен и ще страдам. От нас, възрастните се очаква да бъдем опора и нашият Аз да бъде стълб за детето, което се увива като една малка лозичка около този стълб. Но понякога се случва така, че в астралното тяло на детето противодействащите сили се проявят много силно и те разлюбяват не само детето, но и мен. Аз имам предвид такива страдания. Аз съм страдал от това, че детето трябва да се увива около моя Аз, който е стълб. И само от мен зависи да не изгубя самообладание дори в една критична ситуация. Рудолф Щайнер е казал, че когато е писал „Философия на свободата“, душата му е била в кръв. Защо е трябвало да пише с кръв? Защо трябва да страда от една толкова хубава книга? Нападението на негативните сили върху него е било толкова силно, че той е трябвало да ги удържи. Точно тогава негативните сили не са искали той да пише тази книга и е трябвало той да им противодейства. Какво е помогнало на Рудолф Щайнер да запази самообладание? Единственото, което може да укрепи самообладанието, е преживяването на истината за това събитие. Точно това означава да действам, изхождайки от моралната интуиция. А това не означава да се направи онова, което аз искам или родителите, или някой друг. Моралната интуиция води учителя към проглеждане в духовното същество на детето, за да види какво е необходимо за неговото духовно развитие. Не е важно какво искам аз, важно е какво е добре за детето. Това е моралната интуиция. Възприемането на моралната интуиция укрепва самообладанието в мен. Ако имам морална интуиция, тогава ще запазя самообладание и ще се справя с ситуацията, въпреки че душата кръви в мен.“

След този разговор Михаил Пицхелаури изнесе лекция пред по-широка аудитория на тема: „Уменията за поставяне на граници от гледна точка на съвременните методи на възпитание. Предимствата на алтернативната педагогика“.

В следващите дни от 9 до 11 януари Михаил Пицхелаури проведе семинар в гр. София, при любезните домакини от Валдорфско училище „Проф. Николай Райнов“. Събитието се радваше на висок интерес и посещаемост – над 50 човека. Взеха участие учители и родители от валдорфското училище и детската градина; много външни посетители, свързани с възпитанието, обучението на деца; както и медицински лица. Началото на семинара беше поставено в петък вечер с лекция „Методическо и практическо обучение за учители и родители в работата с ученици във възрастта на Рубикона 9–12 години“ - възрастта, в която при детето настъпват осезателни промени и то започва да си задава въпроси за произхода на неговите дух и душа. М. Пицхелаури представи дидактика и методика на преподаването в този възрастов период, пътя от цялостната представа към спецификата, описателно поднасяне на историите - без понятия и общи изказвания. Участниците имаха задача, разделяйки се на групи, да подготвят конкретна тема за преподаване пред деца във възрастта 10-12г. По-късно всяка от групите имаше възможността да направи представяне и така през преживяването и с помощта на М. Пицхелаури, всички станаха дейни участници в процеса.

На 10 януари, събота, денят започна с темата: „Методическо и практическо обучение за учители и родители в работата с ученици във възрастта 14–21 години“. Разглеждайки периодите в развитието на детето и връзката с Христос, Миша ги представи като етапи: от зачатие до 1 г. – Живот, от 1 г. до 12-14г. – Път, от 14г. до 21г. – Истина. „Аз съм пътят и истината, и животът!“ И въпросът в центъра на лекцията беше: Как трябва да се погрижим за истината при младежи над 12г.? „Когато възприемам с очите си, аз съм разсеян. Когато душата стигне до очите, те се отварят. Но когато се добави Духът, тогава съм концентриран. За да можем да възприемаме, нени е нужен Духът. И животните възприемат. Той ни трябва, за да разбирате какво възприемаме. Целта на учителя в този период е към отворените сетива да добави и Духа като Познаващия.“

Лекторът вплете в темата една аналогия, касаеща познанието, а именно: Чрез приемане теорията на Кант, че духовният свят е непознаваем, през 19 век на нивото на познанието се случва същото като избиването на всички малки момчета при раждането на Исус. На човека се „отнема“ възможността за познаване. Според Кант идеите, духовното са непознаваеми. И какво може човек да направи, за да открие отговор на своя импулс и стремеж към истината и познанието? Приемайки твърденията на Кант, човек или разрушава себе си, или другите. Начинът на мислене на Кант е като чума. Такъв човек няма да каже: „Хайде да построим един хубав свят!“. Затова най-важната задача на учителя в нашата епоха, е да предаде на децата увереност: Истината е познаваема! Истината свети в света! Само човекът може да се задълбочи и потопи в същността на нещата, защото това става в душата и духа. И ако не дадем на децата правилните духовни картини, те ще ги получат изкривени от медиите. Във възрастовия период 0-7г. превес имат природни наблюдения, естествени възприятия, в 7-14г. – формиране на образи от фантазията, 14-21 г. – по пътя от възприятията през фантазията към имагинациите. Тук така да разглеждаме обекта във физическия свят, както в познавателния подход на Гюте - да откриваме феномените и прафеномените и да преживеем идеята зад физическото.

Следобедът продължи с лекция за дванадесетте сетива, в която Миша направи едно нетрадиционно тяхно разглеждане и взаимовръзките помежду им, проследявайки физическото развитие на човека и преминаването на етапите

– живот, движение, социализация, само-реализация. В лекцията беше включена и връзката между мислене, имагинации, интуиция, морална фантазия.

Съботната вечер на семинара завърши с Театрално представление „Тримата крале“, представено от родители и учители от Валдорфско училище „Проф. Николай Райнов“- гр. София. И въпреки, че отбелязването на Рождество отмина като време от годината, пиесата отново ни върна към това настроение. Отвъд понятията „професионално“ и „непрофесионално“, излъчването от сърцата на хората, които играеха пред публиката, въздейства силно на душевно ниво. След поздравленията, зрителите изразиха надежда, че екипът ще продължи творческите си занимания и скоро отново ще радва и вълнува публиката.

В неделя, 11 януари, семинарният ден започна с обобщаване на темата за дванадесетте сетива. Разгледани бяха два пътя: Пътят на познанието: възприятие – феномени – прафеномен – идея; и Пътят на действието: морална интуиция (обективни имагинации) - субективен образ – действие.

Неусетно разглежданите теми преляха към последната поставена планирана тема: „Ролята на съзнателната душа в съвременния свят. Разрешаване на конфликти от перспективата на Михаиловото време. Възпитание на децата в разрешаването на конфликти“. Това в основата си е една изключително задълбочена вътрешна работа. Заедно всички и всеки поотделно направихме упражнение, преминавайки през „многогласието“ на опита, авторитета, себичността, користта (в повечето случаи останали незабелязани вътре в нас, но присъщи на човека и част от неговото развитие с проявите на Луцифер и Ариман), до достигане на смисъла. Смисълът е в същността и там е Христос. Темата приключи с думите на Миша: „Ще търся гласа на Христос в мен, но първо моята душа трябва да отиде там, където Христос говори. И тогава ще достигна до истината. Ако действаме от същността на нещата, тогава действаме от името на Христос.“

В този ден, на 11 януари, споделихме радостта и отпразнувахме рождения ден на нашата великолепна преводачка Катя Белопитова, която винаги „оцветява“ събитията с нейния артистизъм и присъствие. Целият семинарът протече в приятелска обстановка, радост от новите познания и идеи, и приключи с очакване на скорешни срещи с Михаил Пицхелаури.

Цвета Мишкова

ЕДНО ПРЕЖИВЯВАНЕ НА РЕАЛНОСТТА НА ДУХА НА НАРОДА

Скъпи приятели, започваме с лекцията за народните духове и езиковите духове. Разбира се, бихме могли да си зададем въпроса по какъв начин изобщо стигнахме до тази тема? От една страна, това е един съвсем личен въпрос за всеки от нас. От друга страна, това е цял комплекс от въпроси, които са свързани с духовете на народите, където се сблъскват сложни и глобални проблеми. Има хиляди въпро-

си, които са свързани с националните чувства на народите, на хората и духовете на самите народи. Моето изследване по тези проблеми започна преди около 60 години, когато внезапно възникна въпросът: защо съм роден в Швейцария. В този момент аз изведнъж се сблъсках с въпроса: всъщност, ти защо си роден в Швейцария?

Когато се занимаваме с Антропософия, в един момент

осъзнаваме, че сега живеем тук, преди това сме били някъде другаде, а някой ден ще живеем съвсем другаде. И точно когато започнем да изучаваме Антропософия, изведнъж се изправяме пред въпроса: всъщност, къде бях последния път. Изправен пред този въпрос, аз осъзнах, че едва ли някога съм бил швейцарец и едва ли някога пак ще бъда такъв. Понякога ни се случва да се замислим, че сега живеем сред този народ и може би сме живели в друг народ. А в кой народ ще бъдем следващия път, още не знаем. Не знаем в кой народ ще живеем следващия път, но вече направихме крачка напред. И възниква въпросът: какво означава Духът на народа? Само убеждението, че съществуват духовни същества, че съществуват Ангели, Архангели, Архаи – само това убеждение може да ни доведе до преживяването на реалността на Духа на народа. Националният дух не е просто описание на характеристиките на хората, живеещи в един народ, на които бихме могли да опишем темперамента или манталитета. Не, той е едно напълно реално духовно същество, което е свързано с целия този комплекс. И тогава вече стигаме до въпроса: къде и как действат Духовете на народите? На това можем да погледнем от две страни. От една страна Духовете на народите оформят релефа и повърхността, на която живее този народ. Ние трябва съвсем конкретно да си представим това, че духовете на народите влияят на пейзажа.

Това лято аз имах възможност да пътувам през много страни и сега аз първо ще опиша моето пътешествие през необятните руски равнини. Представете си пътя на изток от Москва: стотици километри с еднакъв пейзаж, все същия пейзаж, който се вижда навсякъде наоколо. В това необятно пространство, в тази безкрайно широка равнина, всички говорят един и същ език, руският е един и същ навсякъде. Второто ми пътуване беше до Норвегия. Аз живея във Финландия и пътувах с кола през Финландия, Швеция и Норвегия, чак до атлантическото крайбрежие. Това беше едно интересно преживяване, защото успях да почувствам колко различни са тези три страни. Когато човек живее в Южна Европа, не може да си представи колко са различни тези три страни. Много е интересно преживяването на разликите между тези три страни, през които минах. Човек може да усети духовните сили, които оформят местността на тези територии. Следващото ми пътуване беше от Финландия през Германия и Швейцария до Италия. После с лодка през Адриатическо море до Хърватия, през Босна, Сърбия и след това към България. През всяка страна, през която минавах, имах чувството, че действат различни духовни сили, които оказват въздействие. И това е първата основа, която ние полагаме, защото Духът на народа оказва влияние върху територията, на която живее определен народ.

Втората област е там, където Духът на народа действа върху душата. И там има също много големи различия. Сега се опирам върху лекционния цикъл на Рудолф Щайнер за душите на народите, който той е изнесъл в Осло през 1911 г. В него той описва как Духът на народа в Италия и Испания е съвсем различен от този във Франция. За да разбираме това както трябва, е необходимо да сме запознати с някои антропософски понятия, трябва да знаем какво е сетивна

душа. Когато сме в Италия и Испания, можем да разпознаем как Духовете на техните народи действат върху териториите им чрез сетивната душа. Но във Франция действа предимно разсъдъчната душа. Това е различно качество, което се наблюдава при изследване на френската литература, френската история и френската дипломация. И виждаме как интелектуалният елемент действа по естествен начин. Духът на народа в Англия действа преди всичко чрез съзнателната душа. В Германия Духът на народа оказва особено силно влияние чрез съзнанието на собствения Аз. И, разбира се, това има последствия върху всичко. Ние не можем да си представим Германия без многобройните философи, които са работили там. И това ни води до едно разочарование, защото Германия наистина се намира в криза в момента. По някакъв начин тя е свързана с тази несигурност и с опита да се схване Азът.

Сега можем да зададем въпроса: по какъв начин действа Духът на народа в Румъния, Духът на народа в България. Утре ще се опитам да говоря по-конкретно за качествата на малките народи и за действието на техния Дух на народа, но сега трябва да стигнем до това, че Духовете на народите се развиват по същия начин, както се развиват другите същества. Защото човек би могъл да си помисли, че Духът на народа е нещо установено веднъж за винаги. Първоначално аз просто искам да се спра на това какво се разбира под Народностен дух, след това ще стигна и до актуалните въпроси. Когато говорим за развитието на Народностните духове, трябва да имаме предвид и това, че е възможно в някакъв момент Народностният дух да се отдалечи от нас и да се откъсне от своя народ. Това означава, че понякога той освобождава народа, за който досега е отговарял, и поема други задачи. Веднъж Рудолф Щайнер е споменал, че Духът на народа може да реши да си почине малко. И дори той е казал, че над Готхард, централната планинска верига в Швейцария, има такива Духове на народите, които си почиват и в момента нямат друга задача. Но е възможно да се появи и нов Дух на народа, който да отдели част от съществуващия народ и да създаде нова територия. Образува се нова територия и се създава нов народ. Рудолф Щайнер описва това съвсем конкретно във връзка с Португалия. Първоначално този народ е бил под влиянието на испанския Народностен дух, а след това една част се отделя и сега е Португалия. Същото се отнася и за Холандия, за Нидерландия. По-рано тя е била под влиянието на немския Народностен дух. Това е един от начините, по които Духовете на народите могат да променят задачите си. Вторият начин е, когато се променя влиянието на тези Духове върху хората от този народ. Ако се върнем 5, 6 или 7 века назад, ще видим, че такъв феномен като национализма все още не е съществувал. Това се дължи на факта, че тогава Духовете на народите не са навлизали толкова дълбоко в човека и тяхното влияние е било ограничено до астралното ниво. Докато се намираме още на астралното ниво, все още това влияние не може да проникне до телесната структура. За да стигне въздействието чак до физическото тяло и до кръвта на хората, е необходимо влиянието на Духа на народа да стигне до етерното тяло. Тази по-дълбока намеса на Духо-

вете на народите се е развивала по различно време за различните народи. По времето на Рудолф Щайнер ситуацията на руския народ е била различна. Той описва как руският Дух на народа се носи далеч над народа. Той се носи и изобщо не се намесва. Това до голяма степен е така и днес. Но това е съвсем обща характеристика, когато говорим днес. Вътре в народите, разбира се, има големи разлики в развитието на отделните индивидуалности, така че, когато даваме някаква характеристика на един народ, това не означава, че тя се отнася за целия народ. И въпреки това ние можем да говорим със сигурност, че между 1530 и 1550 г. италианският Дух на народа е успял да слезе от астралното ниво и да започне да действа в етерното ниво. Но на италианския народ са му били необходими още поне 300 години, за да може там да се получи национална държава. Това време е било необходимо, за да се разберат отделните княжества, херцогства и цялата аристократична йерархия, която тогава е била една нормална структура и организация. Същият процес на сливане от астралното към етерното ниво е около 100 години във Франция и още няколко десетилетия във Великобритания. Но има много различен вид развитие. Например, в Германия немският национален дух е оказал по-силно влияние, след което е отстъпил, а след това отново е започнал да влияе по-силно и отново е отстъпил. Приблизително около дванадесети век се появява първата немска поезия с легендите за Парсифал и всичко останало. Тогава немският Дух на народа оказва своето конкретно въздействие върху културата. След това настъпва втори такъв период между 1500 и 1550 г., и след това идва ред на класическия период с Гьоте, Шилер, Кант, Хегел, Шопенхауер и т.н. След този период Националният дух отново се оттегля и особено след 1891 г., когато беше основан така нареченият Германски райх. Това доведе до наличието на една духовна пустота и даде възможност на такива зли, наистина зли духове като немския национален езотеризъм, да започнат да действат. И това зависи от колебаещото се въздействие на Духа на народа.

Сега аз ще говоря за неща, които ми станаха ясни чрез тези конфликти, и които Рудолф Щайнер въобще не е разглеждал. Те са резултат от моето сериозно, задълбочено и активно изследване. Във Финландия подобен процес се е развил между 1870, 1880 и 1910 г. Преди това там е било финскиговорящото население. Сега говоря за финскиговорящото население на Финландия. Това е било едно население, което се състои от селяни и слуги без развитие на езика. А шведскиговорящото население във Финландия са били господарите, които са имали всичко. И в следващия период тези две части на населението като че ли се събуждат и много бързо започва да се развива тяхната култура, както и финландският език до такава степен, че шведскиговорящите финландци започват да изучават фински. Те изведнъж започват да учат езика на населението, което преди това са презирали, и променят шведските си имена на финландски. Дори и днес във Финландия е много лесно да промените името си. Така се е развило едно силно финландско съзнание и то когато Финландия е била едно Велико херцогство на царя и следователно е била част от Руската империя. Финландия става независима държава едва през 1917 г. Тук

може да се види как Духът на народа е действал, за да се формира съзнанието за народа. Но трябва да имаме едно на ум, до каква степен всеки човек се чувства като част от този народ и къде е границата с национализма?

И сега стъпвам на тънкия лед, защото аз се опитвам да разбера какво се случва между Украйна и Русия. Разбира се, можем да видим как украинският народ и руският народ векове наред са били тясно преплетени като еднородни близнаци. Наистина развитието през вековете е било по този начин. Дали от Киев и Новгород е тръгнало това, което по-късно се е развило към голямото царство на Русия или част от Украйна по-късно се е насочила към Литва и Полша? И дори известно време западна Украйна е била част от Австро-Унгарската империя. Но тогава все още е съществувала връзката между източнославянските народи на Украйна, Русия и Беларус. След това започва едно все по-силно осъзнаване на украинското самосъзнание, което е било потискано при някои променящи се условия, после му се дава свобода, а после отново е имало период на потискане или на насърчаване. С разпадането на Съветския съюз през 1991 г. за украинския народ започна един нов подход, едно ново начало в посока към гражданско общество. От около 2000 г. себесъзнанието започна да се развива все по-ясно и това, разбира се, доведе до двете революции през 2005 и 2014 г. Това включва неща като съзнателно начало на борба с корупцията, което не означава, че тя изчезва, а означава конкретна, съзнателна борба срещу нея. Това означава, че Духът на народа започва по нов начин да навлиза активно в народността на Украйна.

Аз самият имам непосредствен опит от Украйна, защото съм бил там много пъти, а също така съм бил често и в Русия, и действително мога да кажа, че усещам нещо от това развитие. Например, случилото се в Майдана през 2014 г. беше едно истинско украинско вътрешно желание. Това, че всичко е провокирано от Запада, е просто мит. Това си беше истинско украинско вътрешно желание, но с него беше злоупотребено в политиката и този факт също е неоспорим. Там се разви нещо, което не се случи в Русия. И руснаците не могат да разберат развитието на народа или не искат да разберат какво се случва и какво се развива в Украйна като независима държава. Мога да твърдя от моя опит в Русия, че това не е само политика на Кремъл. Сред самите хора също съществува едно разбиране на това, което се случва в Украйна, но опасността от такова засилване на самосъзнанието е, че национализмът може да се промъкне в това засилено съзнание. И това се отразява вече в езиковите проблеми. Украйна е в сериозна опасност да се потъне в украинизирането на езика без да може да приеме, че значителна част от украинското население е рускоезично. А това, което причинява тази военна ситуация, е, че украинският народ двойно се самоизолира и се получава двойно разделение. А от друга страна, в Русия Духът на народа не действа миролюбиво, а е отблъснат и неговото влияние се измества от ариманическите духове. Тенденцията на тези противодействащи духове води до внезапно разпространяване на желанието за експанзия в дадена страна. Може би Руската федерация би искала да си върне всичко, което по-

рано е принадлежало на Съветския съюз.

Като швейцарец, аз имам голямото предимство, че нямам никакви лични емоции във връзка с този въпрос. Аз само се опитвам да опиша феномените и бих искал да добавя още един детайл, който е свързан с факта, че има големи и малки народи. Може би това е едно въведение към темата, която ще представя утре. Първото нещо, което ще кажа, се отнася до някои устни изказвания на Рудолф Щайнер. В частни разговори Рудолф Щайнер е казал нещо много интересно. В първата лекция от лекционния цикъл в Осло той споменава за първи път Дух на народа и той е на Швейцария, и по-късно в разговора той казва, че Швейцария изобщо няма народностен дух. За нас, швейцарците, това беше загадка. Как е възможно той първо да споменава в лекцията си Духа на Швейцария, а след това устно да казва, че Швейцария изобщо няма народностен дух? Но аз се научих да го разбирам. Той казва, че Швейцария се характеризира с това, че е разделена на много малки части. Не става въпрос само за 26-те различни кантона, всеки със собствен парламент, правителство и закони, но и за подрегионите в рамките на тези кантони, всеки с известна степен на автономия. Израз на това е езиковото многообразие. Имаме четири национални езика: немски, френски, италиански и реторомански. И към това се добавя, че швейцарският немски език варира толкова много от място на място, че като дете аз разбирах само част от швейцарските немци. Баща ми беше от Цюрих, майка ми беше от Базел и те решиха заедно, че в нашето семейство ще се говори цюрихски немски. Но ние живеехме в Граубюнден и като деца ние трябваше да говорим както цюрихски, така и граубюнденски немски, които са много различни. Докато живеехме там, ние трябваше да учим цюрихски и граубюнденски немски, но когато майка ми говореше по телефона с баща си, който живееше в Базел, тя говореше базелски немски и аз не го разбирах. Само 80 километра ни делят от него.

Сега си представете една малина. Малината е съставена от многобройни малки малинки, които са свързани. И сега си представете, че швейцарският Дух на народа е съставен от всички тези духове на отделните части, кантони и общности. Това е образът на Духа на народа на цялата Швейцария. Това са малките духчета, които живеят върху много малка територия. Тези отделни малки духчета, всъщност, са Ангели, докато Националните духове обикновено са Архангели. Когато погледнем към САЩ, ние можем да си представим пълната противоположност на това, което сега описах. Можем да предположим, че техният Дух на народа е

най-вероятно един Архангел? Но защо той е толкова могъщ и защо САЩ може да се държи като такава мощна сила в света? Можем да разберем това, само като си представим, че този Архангел почти се е издигнал на нивото на Архаите. Само тогава можем да разберем това, ако си представим, че почти е стигнал до нивото на Архаите.

До тук аз направих една голяма обиколка през различните видове народностни духове и само веднъж стигнах до Духа на езика, когато говорих за Швейцария. Но не стигнах до същността и сега ще започна темата за езиковите духове. Много хора не осъзнават това, че езиковите духове са съвсем различни от народностните духове. По своята същност Духовите на народите са Архангели. Езиковите духове се намират на нивото на Архаите, но са изостанали на нивото на Архангелите. Във всеки народ има едно сътрудничество между народния дух и езиковия дух, но този швейцарски народностен Дух, който сега ви представих, се е свързал с четири езикови Духа. А финландският народностен Дух се е свързал с два езикови Духа: шведски и финландски. Има много народи, в които се говори повече от един език. Аз мога да си представя, че туркоезичните българи са истински българи. Те не са свързани с турския национален дух, въпреки цялата история. Има и други езикови духове, с които са свързани с различни народностни духове, например, в Швейцария, Франция и Канада се говори френски. А английски се говори навсякъде по света. Сега би трябвало да пристъпим към качествата на отделните езици. Всеки, който е учил поне един чужд език, може да установи, че на немски мисли по съвсем различен начин, отколкото на български. В зависимост от езика ние мислим и чувстваме по съвсем различен начин.

И сега ще завърша с нещо лично. Баща ми беше лекар и ние живеехме близо до италианската граница. При него редовно идваха италиански пациенти и когато ние трябваше да помагаме на баща ми в кабинета му, слушахме италиански. Майка ми също беше лекар. И когато баща ми се връщаше късно след обяд, те си говореха с майка ми на професионални теми на френски, за да не ги разбираме ние, децата. А когато по-големите ми братя започнаха да разбират френски, родителите ми продължаваха разговора на английски. И тогава вече дойде училището, където учехме френски, английски, италиански, латински и гръцки. По-късно научих руски, финландски, а още по-късно научих и грузински.

Благодаря ви много!

Ханс Хаслер

превод: **Катя Белопитова**

ЕДНО МНЕНИЕ

По време на срещата с Ханс Хаслер беше с засегнат въпросът за духовете на народите, тяхното разпределение по света и как възникват малките народи. Но не беше повдигнат въпросът за възникването на езика и философията на народите. Мисля, че беше оцетено времето за разясняването по този въпрос. Затова искам да добавя някои мисли свързани с тази тема.

Постигнато е взаимно споразумение между един от водещите Народностни Духове, който е нормален Архан-

гел, и един абнормен Дух на Личността, който действа във вътрешното същество на човека като Дух на Мислителните сили. За да бъде това споразумение напълно ефективно, е установена хармонична връзка със съответния абнормен Архангел, който е бил водещият Дух на езика по това време. Тези Същества са били способни да работят в най-тясна хармония. В GA 121 д-р Щайнер е описал как се е формирал древноиндийският народ и прекрасната поема Бхавагитата на санскритски и как е звучало ехото дълго време чак до

наши дни. Това обяснява уникалността на индийската философия, която като творческа мисъл, изразяваща вътрешния живот, е ненадмината от никой друг народ, и вътрешното съвършенство на мисълта, толкова характерно за индийската култура. Но можем да наблюдаваме такива въздействия и в други народи, по малко по-различен начин на действие. Аз искам да размислим за едно такова действие на тези Същества или сили, които си сътрудничат по различни начини. Сътрудничеството между нормалния народностен Дух, или Архангел, и абнормния Архангел с абнормния Дух на Времето, който действа, чрез мозъка и работи, като абнормен от вътрешността на тялото, и накрая истинския Дух на Времето, който интуитивно предава мисловния живот на хората.

Наистина ще разберем един народ, когато интуитивно усетим дейността на тези Същества, или сили, и оценим приноса, който всеки от тях е дал за характера на един народ. Тук имам предвид Гръцкия или Елинския народ и философията на Аристотел, която е изцяло инспирирана от описаната по-горе конфигурация, и създадената от него логика, на чиито рамене стъпва човечеството досега. Но в действието на абнормния Дух на Времето имаме една особена ситуация по време на Събитието Голгота. Тогава между абнормния дух на Времето и правилния Дух на Времето става разединение в съвместните им действия. По време на Събитието на Голгота Аристотел, когото по-горе споменах и който извлече цялата философия от тогавашната конфигурация, е на Слънцето и наблюдава действията, които се случват на Земята заедно с Архангел Михаил, който приема новата си служба като Дух на Времето. Впоследствие те втъкават заедно с нормалния Дух на Времето възприетия от Аристотел мисловен живот в схоластиката на Тома Аквински.

Сега да погледнем какво става с абнормния Дух на времето. Той пропуска Събитието на Голгота, регулира логиката от Земята, обхванат е от Ариман и като се съюзява с него, започва да разпространява една материалистична логика. Най-значимата му дейност е отразена в школата на Гондипапур и създадения от нея материализъм. Сблъсъкът ясно е изразен в борбата между схоластиката на Тома Аквински

и закъснелия Аристотелизъм, преподаван от Аверое. Този абнормен Дух на времето от съмишленик става противник, но тогава се случва нещо, което също допринесе за създаването на ситуация. Елинският Дух на Времето напредва и се издига до Дух на Формата, но резигнира и се отказва от повисшата степен, за да изпълни една по-важна задача. Тук трябваше до доизясня по-горните разсъждения. Нека продължим по нататък.

Схоластиката, особено ранната схоластика, логиката и до известна степен самите учения на Аристотел са били актуални за този период, който е завършен от Тома Аквински през 13 век. Но тя започва да се трансформира и работи в продължение на още няколко века. Рудолф Щайнер казва, че човек може да мисли каквото иска за съдържанието на схоластиката, но чрез преследването на това фино, изтънчено диференциране и очертаване на понятията, способността за рефлексия се култивира и отпечатва върху културата на времето. Рефлексията е продължение на схоластиката. Това се изразява в правилното действие на Михаил с новия Дух на Времето, който има приемственост от Латинския дух до разразилата се борба на Михаил и Ариманичните духове на материализма, окончателното им изгонване от духовния свят и поемането на ръководството от Михаил през 1879 г. Малко преди да поеме ръководството, Михаил създава Свръхсетивната школа и тук са привлечени висши същества, за да работят по трансформирането на ларинкса в нов размножителен орган. И след поемането на ръководството на свръхсетивния свят се работи усилено по още по-нов орган, за който д-р Щайнер казва, че се нарича Михаилов орган на мисленето, който се намира до речевия орган в мозъка. Евритмията е един от методите за развиване на този орган.

С това мнение искам да допълня незасегнатите събития, които мисля, че трябва да бъдат разгледани по тази тема, както и неразгледаните от Ханс Хаслер мисли върху народите, техните езици и философии. Има още няколко действия върху други народи, които ще разгледам в следващия брой.

Румен Ройдев

ПОБЕЖДАВАЩОТО ДЕЙСТВИЕ НА ВИСШИЯ АЗ

В процеса на прошката винаги настъпва един момент, когато всички сили на нисшия Аз отстъпват, а Висшият Аз още няма опит. Азът още не се е проявил в пълна степен. Възниква ситуация, при която в процеса на прошката човек иска да се издигне от земното към Божественото и не може. Това състояние е извънредно мъчително, но ако човек продължава да прави усилия и напъга своята морална воля, тогава непременно настъпва вътрешно преодоляване на това безсилие. И в неговата душа подобно на лъчите на Слънцето се проявява побеждаващото действие на Висшия Аз. Това, което тогава се извършва в човека, става нещо като микрокосмическо душевно-духовно изживяване на Мистерията на Голгота. Резултатът от това е начало на усещането за непосредственото присъствие на живия Христос в собствената душа. Рудолф Щайнер описва това преминаване на човека през вътрешното състояние на безсилие и възкресението от

безсилието със следните думи: „И ако можем да усетим пълната си безпомощност и преодоляването на тази безпомощност, тогава за нас идва щастливият миг, в който постигаме едно наистина реално изживяване на Христос.“ Така самият акт на прошката може да поведе човека към едно реално изживяване на Христос в собствената душа. Особеният случай на прошка, проявяващ се под формата на пълно приемане на своята съдба, е възможен не само от страна на отделния човек, но и от страна на цял народ. Не само отделният човек, но и цял народ може да приеме и да се примири с изпратеното отгоре изпитание, което произтича от кармата на цялото човечество. В резултат на това трагичната съдба на един народ се превръща за него самия в реален път на служене на Висшия Аз на цялото земно човечество – на самия Христос. По този път на подражание на Христос върви всеки народ, който носи и приема своята историческа съдба,

колкото и тежка да е тя. Способността да прощава и да приема докрай собствената си съдба, има изключително важно значение и за самия човек. След смъртта такъв човек преминава изключително лек период на пречистване през една особено просветлена Камалока. Съзерцавайки в Хрониката Акаша своя изтекъл земен живот, той вижда как на мястото

на всеки акт на прошка, извършен от него, възниква едно свободно пространство, което постепенно се запълва със субстанцията на Христос.

Сергей Прокофиев

„Окултното значение на прощата“

ДУХОВНАТА ПОБЕДА, КОЯТО МОЖЕМ ДА ПОСТИГНЕМ

Нерешените въпроси очакват нашето решение

В края на февруари отново приближава към нас наталната дата на Рудолф Щайнер. Днес тази дата е станала част от духовната биография на всеки от нас. Вече не броим годините, които са изминали, защото сме я отбелязвали толкова много пъти, водени от стремежа истински да се приближим до него. В тази дата сме търсили една жива връзка с Рудолф Щайнер, опитвайки се да вникнем в обикновения му земен живот, в който е успял да извърши толкова необикновени и неземни дела. В негово лице сме търсили онзи съветник на висшите йерархии, какъвто е бил и продължава да бъде след смъртта си. Опитваме се да разберем вечната мъдрост, която той е донесъл от сферата на Бодисатвите. С нея той е изяснил Мистерията на живия Христос, което не е успял да направи нито един от големите християнски Учители, които са го предшествовали по пътя на посвещението. Полагаме усилия да го следваме по пътя към Храма на Новите Мистерии, в който някога той е бил въведен пръв. Търсим онази вечна мъдрост, която Рудолф Щайнер е успял да внесе в своята Съзнателна душа, трансформирайки цялата мъдрост на старите Мистерии. С тази трансформирана мъдрост той е успял да проникне в Мистерията на Голгота и да създаде новото християнство на Земята. Това е било неговото уникално постижение, благодарение на което днес йерархиите могат да развият своето космическо съзнание, заедно с развитието на познавателните способности на земните хора. Търсим хората, с които сме свързани на чисто духовна основа. Заедно с тях вървим към ясната цел да донесем на Земята изградения Храм на Новите Мистерии. Понякога откриваме хората, които в миналото са били в Школата на Михаил в Слънчевата сфера. Днес те носят в душите си спомена, че са изучавали небесната Антропософия в обкръжението на Михаил. Този спомен живее в душите им и сега те също я търсят на Земята. Тяхната воля е пронизана от стремежа да развият активен медитативен живот и истински антропософски инициативи. Дълбоко в душите им е заложен този стремеж и ние го разпознаваме, защото той е и наш. Приближавайки към наталната дата, ние се опитваме да преживеем отново най-значимите събития от живота на Рудолф Щайнер. В Храма на Новите мистерии той е извършил един напълно свободен творчески акт. Създал е Камъка на Основата като една духовна реалност, която е напълно независима от пространствено времеви условия. Той е сътворил Камъка на Основата по време на Коледното събрание, но той е точно толкова реален днес, колкото е бил и тогава. След това Рудолф Щайнер е казал не веднъж, че всеки член на Антропософското общество може да положи в своето етерно сърце Камъка на Основата. Това полагане в сърцето може да бъде направено от всеки човек във всеки момент от живота му, защото този

процес не зависи от никакви пространствено времеви условия. И ние можем да разпознаем всеки човек, който е положил Камъка на Основата в сърцето си. Този човек действа в света, движен от своите дълбоки сърдечни потребности. Когато тези действия са хармонични, се образува почвата за израстването на една нова човешка общност, която Рудолф Щайнер е нарекъл Всеобщо Антропософско общество.

Процесът на полагането на Камъка на Основата не е еднократно, а поетапно действие. Най-напред е необходимо едно строго вътрешно обещание, за да бъде запазен Камъкът на Основата в етерното сърце. Необходимо е да обещаем, че от днес до края на земния си живот ние ще го пазим и таим в собствената си душа. Това е обет за вяност към онзи духовен импулс, който някога ние сме избрали в пълна свобода. От момента, в който сме приели този ръководещ импулс на нашия живот, ние вече вървим към нашата цел и никакъв неуспех не може да ни разколебае, и нищо никога не може да ни сломи. Самият този избор вече е една духовна победа, която сме постигнали. На втория етап е необходимо да направим така, че нашето индивидуално обещание да стане като едно отражение на друго мащабно обещание. Рудолф Щайнер е обещал на духовните ръководни сили, че ако получи тяхното съгласие, ще предаде на своите ученици Камъка на Основата и че те са готови да го приемат. Той е получил съгласието, но са последвали трагичните събития, за които сме чели, писали и говорили не веднъж. Днес ние можем да се опитаме да поправим случилото се и да продължим започнатата дейност. Ако ние успеем да превърнем нашето обещание в отражение на неговото космическо обещание, ще получим реалната връзка с Рудолф Щайнер. А с тази връзка ние вече стоим на прага на Храма на Новите мистерии. В този храм Рудолф Щайнер действа днес и на нас ни предстои да влезем в него. На този етап може да започне процесът на освещаването на Храма. Сега е необходима една духовна работа за изграждането на олтара. А в процеса на това изграждане трябва да бъдат събудени три душевни сили. Камъкът на Основата има три съставни елемента и тези душевни сили са реципрочни на тях. Камъкът се състои от сиянието на мисловната светлина, субстанцията на любовта и имагинативните форми.

Сега ние трябва да разгърнем една тройна дейност със съзнателни волеви усилия. Трябва да се научим наистина да обичаме всичко, което идва към нас от духовния свят, с такава безкористна любов, която няма нищо общо с повърхностните чувства, които често се приемат за любов в ежедневието. В една майчина субстанция ние трябва да отглеждаме Камъка на Любовта в душите си. Ние трябва да поддържаме една постоянна творческа активност, за да

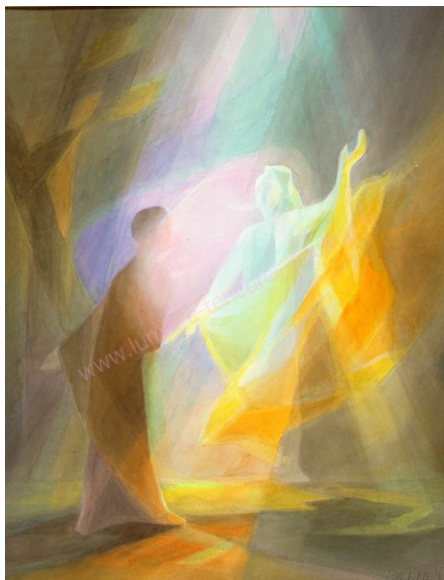
придадем съответната форма на Камъка на Основата. Тази активност е творчество на свободните имажинации, които трябва да съответстват на реалността на висшите светове, а не на нашите субективни фантазии. Ние можем да открием съответствието на тези три душевни сили с трите съставни елемента на Камъка. И само с този Камък ние можем да осветим Храма отвътре. Когато го осветим, неговото съдържание става достъпно за нашето будно съзнание.

Храмът на Новите мистерии е първообраз на малкия храм, който ние изграждаме в душите си, но нашият храм може да остане тъмен, ако нямаме неизчерпаемия източник на светлината на Камъка на Основата. Ние винаги можем да намерим този светлинен източник, когато работим с Медитацията на Основополагащия камък. Тя може да ни открие цялото му съдържание. Рудолф Щайнер е дал на всички членове на Антропософското общество тази Медитация и нейните ритми, за да могат да започнат да виждат Камъка на Основата в своето сърце. И ако ние постигнем подобие на нашия вътрешен храм с големия Слънчев Храм, самият Дух става наш водач. Рудолф Щайнер е обяснил съвсем ясно на Коледното събрание, че този Дух действа едновременно както в големия Слънчев Храм, така и в малкия душевен храм. Този Дух е посредник между тях, а това означава, че ние вече се намираме в големия Слънчев Храм, когато свещенодействаме в своя храм.

На следващия етап ние се оказваме изправени пред задачата да се издигнем от изграждането на Храма към служението в него. Но това вече е малко по-трудно от предишните етапи на изграждането на Храма. Сега към нашите следващи антропософски дела и отговорности може да ни поведе само истинското разбиране на това, което Рудолф Щайнер е извършил и което той е пожертвал на Коледното събрание. Ако успеем да вникнем в целия смисъл на саможертвата на Рудолф Щайнер, ще започнем да долавяме в душите си една безкористна любов към Антропософското общество. И ние ще започнем да обичаме това негово творение заедно с цялата му трагична история и всичките му проблеми. Тази любов е даваща и нищо не изискваща, защото сега именно Обществото има нужда от нашата защита и подкрепа. То се нуждае от тази подкрепа, защото днес противодействащите сили се опитват да го разрушат отвън. Но същевременно те знаят, че Антропософското общество е неразрушимо дотогава, докато пази връзката си със своите духовни корени. Неговите духовни корени здраво са закрепени в саможертвите на двама християнски посветени. Те са понесли своята мъченическа мисия заради създаването на Антропософското общество. Още в началото на нашата епоха Кристиан Розенкройц е станал този най-голям мъченик. По-късно в напълно реален смисъл Рудолф Щайнер е застанал до него, носейки кармата на Антропософското общество. Такъв е езотеричният смисъл на дадената от него имажинация непосредствено след Коледното събрание. Тя изобразява Алфата и Омегата на езотеричното християнство: Рудолф

Щайнер и Кристиан Розенкройц, стоящи пред жертвения олтар на човечеството. Тази саможертва става по-ясна, когато разгледаме поемането на кармата от Рудолф Щайнер и поемането на кармата на цялото човечество от Христос.

Самият Христос не веднъж е подчертавал един много важен аспект на своята космическа мисия и саможертва: „Не здравите имат нужда от лекар, а болните.“ Христос е дошъл на Земята не заради доброто, успешното и съвършеното човечество, а заради страдащото, болното и несъвършеното човечество. Заради него Христос е понесъл своя Кръст и е минал през Мистерията на Голгота. „Аз съм дошъл да призова не праведниците, а грешниците.“ Това е обяснил Той. Съвсем същото може да се каже и за Рудолф Щайнер. Той не е могъл да остави доброволно взетата от него карма на АО и ние би трябвало да се отнасяме с дълбоко разбиране към този факт. Точно както Христос носи обективната карма на човечеството до края на земните времена, така и Рудолф Щайнер носи кармата на АО, включително и нашата карма. Няма никакво съмнение, че и днес той придружава всеки

човек, който е прочел GA 10. Самият той е казал, че е длъжен да подкрепя и придружава всеки човек, който е прочел тази негова книга, до края на земния му живот и във всички негови следващи инкарнации. Рудолф Щайнер никога не би могъл да се откаже от онова обещание, което той е дал на духовните светове, а не на самите хора, за които поема отговорност. Защото един посветен не се ръководи от личните си желания, нито от стремежа да избегне на всяка цена неудобните ситуации. Движещите сили на поведението на всеки посветен винаги са основани на саможертвата и служенето. През целия си земен живот Рудолф Щайнер е следвал Христос и продължава да го следва досега. Той продължава да носи товара

на нашите несъвършенства и нашите грешки, както и цялата карма на АО. Защото това е единственият път, по който вървят всички Майстори на езотеричното християнство. Когато наистина си изясним тази саможертва, ние вече сме наясно със себе си дали искаме да последваме Рудолф Щайнер и дали имаме куража да вървим след него. И ако наистина сме готови, ние преди всичко трябва да започнем да работим върху изравняването на кармата.

В работата над кармата най-добри резултати ни дава Медитацията на Основополагащия камък, но и днес все още съществува опасност ние да преминем покрай нея, считайки я за една от многобройните медитации, дадени от Рудолф Щайнер. Ако не работим ежедневно с нейните ритми, има вероятност да не разберем централното ѝ място. Рудолф Щайнер е казал, че тя му била дадена от Мировото Слово и затова смисълът на нашата медитативна работа е тя да стане неотделима част от нашия вътрешен живот и никога да не напусне душите ни. Тя би могла да звучи в нас дотогава, докато ние свещенодействаме около олтара на храма, и тогава ние ще можем да говорим за нея от собствен опит. Тази медитативна работа може да ни издигне до едно изпъл-

нено с любов благоговение и ние ще можем да видим, че сме имали този Храм, изгубили сме го и сега полагаме усилия да го имаме отново. Когато стигнем до тук, започваме да вървим ретроспективно назад по изминатия път. Всяка стъпка поетапно ни връща към началото. И ние отново се оказваме в онзи ден, когато за първи път сме празнували наталната дата на Рудолф Щайнер заедно с нашите приятели, с които за първи път сме започнали да изучаваме Антропософията. Връщаме се още по-назад и се оказваме там, където за първи път се учим да използваме онази нова способност, която човечеството още не е овладяло. Учим се да разбираме процесите и събитията в духовния свят с мисловната точност и яснота, с които всеки здрав човешки разум може да разбира духовната наука. Опитваме се да открием в себе си тази нова способност, която можем да развием само в епохата на Михаил. Бързаме да не пропуснем времето, защото тази епоха ще продължи още два века и задачите на човечеството ще станат други. Така че ще бъде трудно да се навакса пропуснатото.

Въпреки че толкова добре познаваме наталната дата от предишните години, не можем да я подминем днес и застанали пред нея, започваме да долавяме нерешените въпроси. А те никак не са лесни и някои от тях ни докосват лично: Каква е разликата между земната човешка свобода и космическата свобода, която Рудолф Щайнер посочва в GA 26? Как да разкрием тайната на „Последното слово“? Как да взаимодействаме с новите групови души, за които Рудолф Щайнер е говорил само веднъж? За да извършваме свободни дела, които да бъдат разпознати от Михаил, трябва да се ръководим от прочетеното в космическата астрална светлина, но повечето от нас са още далеч от четенето в астралната светлина и е малко вероятно да го постигнем в този живот. В такъв случай какво да се направи, за да бъдат разпознати от Михаил истински свободните човешки дела? Но нерешените въпроси не спират до тук, а в една или друга степен всеки от тях докосва истинската същност на свободата. И всеки нерешен въпрос очаква нашето решение.

Веселина Велкова

БЯЛАТА ЗМИЯ

Прочит и някои въпроси

Някога много отдавна имало един цар. Той имал славата на мъдрец, защото знаел много тайни. Всеки обед похапвал в уединение от едно тайно блюдо.

Слугата, който принасял блюдото, се изкушил, опитал от забраненото ястие и разкрил тайната. Царят обядвал със сварена бяла змия и така се сдобивал с необикновени знания.

Опитах ли от тази вкусотия, разбираш думите на всичко живо, добре де, на животните като за начало. Защо, царят уж мъдрец се гощава всеки ден и все пак прави грешни заключения, а момъкът един път опитва и ето ти: истини на истините, големи приключения, че и щастлив край го чака?

Героите

Бялата змия

Die weise Schnecke

Бива сварявана всеки ден и изяждана, за да остане царят все така мъдър.

Въпроси в сумрака: Една ли е или много?

Или една с множество манифестации, че всеки ден да бъде сервирана на царя?

Каква ли е бялата змията преди да я сварят? Ами ако беше жива?

Но някак си не буди състрадание. Това е същество от друг порядък и тук това му е работата. Впрочем в приказката се говори за Weisse Schnecke. Schnecke е всичко пълзящо.

Може би змей, ламя, влечуго, дракон за по романтично.

За сравнение – ако е точно змия трябва да е Schlange...

Да споменем, че weisse е подозрително еднозначно с weisse, което значи мъдра.

Има ли скрита история за черната змия?

Ако я има въобще, дали искаме да я чуем?

Цар змей, царице змеице
поклон аз ви сторвам
и моля
идете си в своето царство

Или всъщност точно тази история се случва?

Царят - готов е да обвини доверения си слуга в кражбата на пръстена, може би не без натиск от страна на царицата. Все пак е способен да признае грешката си пред явните доказателства и да изпълни желанието на невинния момък да му даде свобода, че и кон и пари за път. А може би не му е чуждо усещането, че е по-добре да го прати да се скита по света. Царят, като че ли няма голям избор. Нали се гощава с мъдрост.

Можеше все пак набързо да отреже главата на момъка, както е обичайно за царете.

Някои неща просто се случват.

Царицата притежателка на пръстена. Почти нищо не знаем за нея, освен че изгубеният пръстен е паднал под прозореца и че е индиректна съ-причина за случващото се.

Но ако желаем може да си представим доста достоверни неща. Епизодичен, но възлов герой. А и желанията ѝ са закон. Но когато желанието ти е единствен закон, ставаш тиранин.

Хубавият момък - царски доверен слуга с неограничен достъп, носител на тайното блюдо, без да знае какво е то. Тайната го привлича и с голям риск опитва от забраненото... нещо, осигурявайки завръзката.

Нашият герой можеше и да не опита нещото и да си кара както винаги. Дори не би било и избор. Обвинен по стечение на обстоятелствата в кражба на пръстена. Нищо обстойно за обстоятелствата по обвинението, но затова пък присъдата е ясна.

За щастие, впоследствие момъкът е признат за доказано невинен, макар и да е предал на заклание патката глътнала пръстена.

Избира свободата, вместо съмнителното удобство на кариерата в двореца и тръгва на кон да опознае света.

Огледален избор: Момчето, което би приело почетна длъжност, останало в двореца, вплело живота си в дворцовите интриги и не опознало света навън.

Накрая, след троичните изпитания постига съвършеното щастие. Избира свободата, избира съчувствието, милосърдието, саможертвата и наградата е споделена любов до края на дните.

Конят - Макар и ролята му да изглежда като проста допирателна към историята, ако погледнем невидимото за очите, ще видим, че той е ключова фигура.

Какво е Жертвостта? Най-близкото и вярно създаване на героя, неговият по-бърз, четирикрак съратник.

*По другите нелеки на света
препусайки, душа в душа,
Награда за невинността,
най-вереният другар и второто му аз.*

Не е ли грях да го посече човек? Или по-класически: Не извършва ли героят светостта, истински хюбрис? Прекрасното животно бива пожертвано, за да нахрани безпомощните малки гарвани.

Готвачът в кухнята, който се съгласява с мазната усмивка на палач, че патицата е угоена и готова за заколение. Много ярък типаж. Палачът вероятно винаги така си мисли в невинни категории: угоен, неугоен, виновен, невиновен...

Патици чистещи перата си и сред тях патицата, на която ѝ е тежко, защото е глътнала пръстена. Ще я заколят и изкормят без да разбере защо. Но какво значение има причината, след като съдбата ѝ е така или иначе предопределена?

Принцесата: високомерната принцеса Щастие! Момъкът, макар и хубав и минал по чудо невъзможни изпитания, по нейно мнение все още не е доказал да ѝ е лика прилика.

Една принцеса не се жени за всеки хубавец, колкото и той да е харизматичен и дори успешен. Чак когато женихът успее да достави ябълката на живота и двамата си я разделят сладко сладко, споделената любов превръща живота им в съвършено щастие.

Както виждаме, историята е по-различна от тази на другата небезизвестна ябълка.

Троичните Срещи

Първа среща: Рибите

Рибите уж не говорят, но пък нашето момче чува жалбите им и със сърце пропито от състрадание ги освобождава от куките. Още тук е ясно, че не става дума само за вълшебното чуване на звуци, а и за възприемане със сърцето на трепетите на другите създания. Огледалният Избор на М: Да ги подмине, да не пусне рибите в стаичката си за чуване или дори да ги опече набързо на пръчка. Все пак човек огладнява на път.

По-късно рибите ще му донесат пръстена, хвърлен в морето. В прекрасна мидена черупка, като истинска перла. Кое вълшебство се ражда в раковина сред вълните?

*Да би останал пръстена на дъното
завинаги в безкрайните води,
героят ни жестока смърт го би слетяла.
Отново и отново в морето да го хвърлят,
докато се удави най-накрая.*

Кратък вметнат разказ за отново и отново:

Имаше едно момче далече от Изтока. Беше недъгаво и можеше да ходи само на ръцете си. Родителите му бяха вече възрастни и момчето макар и с изкривено и болезнено тяло успяваше да отглежда манго, да го продава на пазара и да се грижи за семейството си. Животът му не беше лесен, но то никога не се оплакваше, нито просеше милостиня. Спокойно ми благодари, когато купих стоката му. Попитах го какво би си пожелало, а то все така спокойно отговори: Ако може, никога вече да не се прераждам. Никога.

А как разбраха рибите за проблемите на момчето?

Може би: Един път свързани, завинаги свързани.

Стаичката за общуване без звуци.

Втората среща: мравките

Ето ги мравките, които недоволстват, че безсмислено ги тъпчат на пътя.

Конят е виновен - ще кажете. Но човекът води коня.

Изпълнен от милосърдие, момъкът отбива коня и спасява мравките.

Будистките монаси ходели със звънчета на краката, за да предупреждават малкия народ.

Огледалният Избор на М: можеше да ги подмине, да не ги чуе със сърцето си, да ги стъпче без дори да знае за съществуването им.

По-късно, мравките ще чуят в какво се е забъркал спасителят им и ще съберат просото, хвърлено в тревата при второто изпитание.

Дълго се чудих защо в оригиналния текст действията на мравките са описани с *lesen und sammeln*. *Sammeln* е ясно събират, а *lesen*? Някога значението на *lesen* е било също и събирам, което е изненадващо на пръв поглед, като се мисли днешното му значение, което е чета.

Оказа се, че това някак си се е свързало с руните, изписани на късчета камък или дърво, събирани в нещо носещо смисъл.

Така, че мравките „прочели“ безкрайния брой зрънца и ги събрали успешно в чувалите, там където им е мястото.

Третата среща: Гарваните

Това е най-загадъчната среща и май сме сред въздушните талази в царството на Един.

Бедните гарванчета са изхвърлени на произвола от собствените си родители, които не могат или не искат вече да ги изхранват. Малките не могат още да летят и са обречени на гладна смърт. Момъкът постъпва по един малко будещ

недоумение начин.

Убива коня си и им го оставя за храна. Не е ли жестоко? Конят, благородният другар! Нима не може да чуе неговите жалби и няма сърце за неговото страдание? А може би точно защото му е толкова скъп и нужен, става дума за саможертва?

А конят? Дали е страдал от предателството или е приел волята на другаря си?

Дали се е противил бясно, невярващ на такова вероломство или е легнал кротко със сълза в око, за да се жертва? Тайна, за която няма думи. Алхимия на сърцето.

Огледален избор на М: Можеше да остави малките гарвани да умрат от глад, а сам да продължи с коня си. По-логичен, по-удобен, някои биха твърдели по-разумен избор.

Може би дори и по-чиста съвест. Но ето, че гарваните са тези, които ще му донесат решаващия трофей. Ябълката на живота. И тогава прекрасната, но малко безсърдечна и суетна - да си кажем направо - принцеса ще го обикне и ще

заживеят в любов дълго и щастливо.

Въпроси на видело:

Не можеше ли героят да се откаже след първата задача от тази принцеса?

Дали Свети Франциск е опитвал от бялата змия, за да разбира езика на птиците?

Доверяваме ли се, пребивавайки в стаята за чуване?

*С лице човешко наполовина
пред каменна стена
присъни ми се през нощта
Змей люспест
със поглед втрънен
и с туловище
проточено
до сърцевината на Земята.*

Валентина Халберг

ОБРАТНО КЪМ ВДЪХНОВЕНИЕТО В ГЪОТЕАНУМА

Моето пътуване в миналото и бъдещето

Евритмията е изкуството на бъдещето и пред всеки евритмист стои задачата да приближава това бъдеще със своите дела, представяния и педагогическа дейност. Преди 30 години аз завърших евритмия в Уест Мидландс, Англия и продължих да преподавам и организирам групи в България. През май 2025 г. посетих евритмичната школа в Букурещ, а на 19 ноември 2025 г. пристигнах в Базел, за да участвам в евритмичния фестивал на секцията по изкуства в Гьоатеанума и да се включа в обученията на Евритмичната школа. Същата вечер бях зрител на спектакъла на Щутгартския евритмичен ансамбъл, който гостуваше в Лорах, Германия. Там срещнах Шефен Хаслер. Благодарение на неговата покана, на следващия ден бях участник в евритмичния фестивал на Гьоатеанума, който той ръководеше. Тогава започнаха моите срещи с миналото.

Моята учителка Марен Стот от Англия участваше във фестивала със соло изпълнения и спектакъл на нейния ансамбъл с модерна и класическа музика. Изключително впечатляващо бе представянето на една американска звезда, подчертавам нейното име, Габриеле Армения с пасаглиа и фуга на Бах, (може да се види в YouTube). В сутрешните часове участвах в техните семинари и имах вълнуващи лични разговори с тях. Срещата ми с Габриеле ще остане незабравима, защото видях един човек, напълно трансформиран от евритмията на всички нива, и съзнателно работещ езотерично с евритмични елементи.

На 21 ноември бях зрител на друг удивителен спектакъл, представен от двама американски артисти със заглавието „Огънят в храма“. Те успяха изключително живо да върнат зрителите сто години назад с диалозите на Рудолф Щайнер и Ита Вегман във всичките им инкарнации. Автор, сценарист и изпълнител на главната роля беше актьорът Глен Уилиамсън, който пресъздаде образа на Рудолф Щайнер и инкарнациите му във всички предишни епохи. Спектакълът завърши разтърсващо с последните думи на Рудолф Щайнер преди смъртта му, казани на Ита Вегман. Посланието, което тази постановка изпращаше към зрителите, беше свързано с пожара на Гьоатеанума, а преживяването беше много силно, разтърсващо и въздействащо.

На следващия ден срещнах българския пианист Христо Казаков и неговата съпруга Зара Казаков, която също беше моя учителка в Евритмиум СН. В разговор с мен те споделиха, че Гьоатеанумът е техният истински дом.

Предполагам, че никъде по света няма такова фантастично евритмично училище като това, което е близо до Дорнах. Неговото име е Евритмиум СН. Преди 12 години там са се обединили две евритмични училища, на Цукули и ван дер Палс. Прекрасната модерна сграда на Евритмиум е била построена преди около 30 години на три етажа с огромни евритмично оборудвани зали. Изглежда като приказен дворец, където по спираловидна стълба се движат с разноцветни воали евритмични елфи в неопикуема атмосфера. На последния етаж има театрална сцена за представленията, спалня и трапезария, а на партера гардеробна, шивашко ателие и апартаменти. В продължение на четири дни бях включена в Мастер класовете на Карина Шмид и Маргрете Залшат. Групата беше интернационална и в нея участваха евритмисти от различни страни. За пореден път посетих гроба на Рудолф Щайнер, пред който човек се изпълва с преклонение и благодарност.

Това бяха моите срещи с миналото, които ме водят към бъдещето с моите нови задачи и нови проекти за евритмията. Използвам възможността да отбележа 30 години от първото представяне на евритмичен спектакъл в България. А посещението си в Гьоатеанума и Евритмичната школа посвещавам на този юбилей като едно изключително духовно изживяване в срещите с евритмията.

*Въздуха винаги вземи.
В него има топлина
И капчици вода,
И пращинки от земя.
Въздуха вземи,
Тялото си олекоти,
Духа освободи,
С евритмията полети.*

Диана Демирева-Мюл

АНТРОПОСОФСКА ГРУПА „АРИАДНА“ ПРЕЗ ГОДИНИТЕ ДО ДНЕС

Връзката между живите и мъртвите

Как можем да се подготвим за великия преход?

Идеята за създаването на такава група се роди година-две след голямото нещастие, сполетяло света при разрушаването на двете сгради на Търговския център в САЩ на 11. 9 2001 г. Как този античовешки акт на насилие стана импулс за създаването на нашата група?

На една голяма антропософска конференция в София, която се проведе година-две след злощастното събитие, с участието на чуждестранни лектори и антропософи от различни краища на страната, когато всички се наредихме в кръг, за да представим кратко себе си, Диана Ботушарова – нашият ръководител и основател на групата, тогава сподели, че при такива големи инциденти, след като толкова много хора преминават скоростно и неподготвени за своя преход, трябва да получат помощ от живите със специални молитви и ритуали. Това е нужно да се направи, за да могат те да намерят пътя си и душите им да намерят покой. Защото ако те не намерят покой, лесно биха станали подвластни на сили, противни на човешката еволюция и дори в невидимия свят - участници в нови атентати. Тогава толкова се впечатлих от тези думи, че реших да се запозная с нея и да поговорим повече за това. Тя беше тогава още във варненската група. Тогава аз лично бях изучила вече книгата на Р. Щайнер „Да останем свързани“ / неиздадена до сега/ и бях настроена много осезателно за събиране на такава информация. Тъй като още от малка бях усетила мъката на преминалите, които не знаеха какво се случва с тях във време, в което за това беше забранено да се говори, виждайки и приживе мъката на много терминално болни, които си заминаваха неподготвени, отдавна търсех такава сродна душа за споделяне на тези опитности. За съжаление, у нас тогава още бяхме далеч от идеята за такава група, дори никой не се осмеляваше да говори по тази тема. Ние се запознахме тогава и аз споделих, че имам много силна насоченост към такава работа.

Впоследствие говорихме с г-жа Гюлгелиева – един от първите и силно отдадени на Антропософията хора у нас, преводач на Щайнер от английски език, която беше наясно по този въпрос, тя беше още жива и ни подкрепи за съвместна работа в тази насока. Впоследствие тя, за съжаление, ни напусна преди основаването на групата.

Първата ни сбирка беше на 2.01.2010 г. Постепенно през годините групата се разширяваше и към нас се присъединиха нови членове. Впоследствие трима от нас вече преминаха в по-добрия свят. Последна ни напусна Диана. Трудно беше да се разделим с тези добри, всеотдайни и дългогодишни приятели – Нина Стамова, Богдана Вулпе и Диана Ботушарова. Особено трудно беше след като Диана ни напусна. Тогава сякаш осиротяхме. Но впоследствие единодушно решихме, че не само имаме нужда да работим отново заедно, но също и за паметта на нашите близки, за да поддържаме връзка с тях, да градим „моста между двата свята“.

Започвайки, всъщност, имаме подкрепата на Марайке Фон Хаселт, с която Диана беше в близки отношения и която беше гостувала преди у нас с разискване на подобни теми в Стара Загора и впоследствие в София. Марайке участваше в такава група в Холандия. А аз бях разбрала за съществуването и работата на подобни групи в Германия и Швейцария. Но по указанията на Диана ние изработихме съвместно абсолютно наш, български, автентичен модел на работа с нашите заминали близки, по указания единствено от Р. Щайнер. Оказа се, че в много от неговите книги, той е дал достатъчно указания за една отдадена и ползотворна работа. И в последствие отново видяхме нуждата от тази група през изминалите години и събития. Тя стана една от най-активно работещите и приложни групи в рамките на нашето Антропософско общество.

Как избрахме да работим?

Първата стъпка, с която започваме и до днес работа в групата, е с ритуалното запалване на свещ, за да покажем нашите близки, заминали преди нас, да ни посетят, да бъдем отново заедно, да творим съвместно, знаейки, че ги подкрепяме и ги обичаме – всеки поименно.

След това прочитаме медитация от „Календарът на душата“, дадена за съответния период.

Впоследствие прибавихме и медитации за нашите близки заминали от книгите „Живот с мъртвите“ (неиздадена), „Да останем свързани“ от Р. Щайнер, мой превод от английски, а по-късно и от издадената вече книга „Медитации“ от същия автор. Следва споделяне на преживяно, случки, които са ни впечатлили тематично с нашата работа.

Един от най-характерните похвати и важен детайл в работата с нашите близки е препоръчаното от Щайнер правене на „Възпоменание“. Това е кратка биография на някой от нашите заминали, съдържащ най-важните щрихи и моменти от живота му, отношенията му с роднините и правещия възпоменанието, както и начина на напускането на този живот. Споменава се отношението му към религията, мирогледа, вярата. Според Щайнер това помага на преминалия да „събере“ своя образ след смъртта, както и да осъзнае своята житейска цел и мисия, с която е живял. В течение на години работа, обаче, ние направихме едва няколко възпоменания.

Следващата стъпка е т.нар. „четене на мъртвите“. Това е също много важно за заминалите преди нас, защото те сега разбират и осъзнават докъде са стигнали, какво за тях предстои и какъв път още имат да изминат. В редица свои произведения Щайнер пише, че това четене е полезно и за Иерархиите, тъй като много факти за техните реалности те научават от хората и чрез Антропософията. Четем на глас, според указанията на Щайнер, всеки по ред.

През годините някои по-значими книги, които сме разгледали са: GA-153 „Вътрешната същност на човека“, GA- 182 „Смъртта като преобразуване на живота“, GA-168 „Връзката между живите и мъртвите“, GA-231 „Свърхсетивният човек“,

GA-140“ Живот между смърт и ново раждане“.

След приключване на четенето от споменатите източници обикновено прочитаме поредното писмо от книгата „Мостът отвъд реката“ – мой превод от английски език. Писмата са записани вследствие автентичен според Щайнер контакт между брат и сестра. Авторът им е млад композитор-антропософ, загинал като доброволец в Първата световна война. След преминаването си, той успява многократно да се свърже със сестра си и с течение на времето тя записва тези послания „отвъд реката“. Тези записки са били предоставени за мнение и редакция на Щайнер, когато той изнасял поредица от лекции и гостувал в този град. След като ги разгледал, той категорично ги одобрил като „Напълно автентичен контакт“. Но впоследствие той обяснява, че този тип контакти са все още много редки. Той самият е получавал такива доста често от близки заминали. Такива контакти са описани от самия Щайнер в книгите му „Светлина за Новото хилядолетие“ и „Да останем свързани“. Книгите „Мостът отвъд реката“ и „Да останем свързани“ ни бяха подарени от Джоан Бринч и Матиас Гуепин, преподаватели по биодинамично земеделие в Емерсон колидж, Англия. Джоан все още е сред нас, над 90 години и се радва на добро здраве. За съжаление, преди доста години ни напусна Матиас.

В един известен период, след като получихме подарък от Марайке – книгата на Герхард Рейш „Книга за Смъртта“, съдържаща медитации и картини, решихме да работим с картините и да преведем медитациите. Работата с картините се състоеше в медитации и прерисуването им. Едно значително събитие, което беше организирано от Диана, нашата група и с помощта на Марайке, Ханс Хаслер и членове на „Крисчън комюнити“ от Финландия като гости, беше семинарът „Култура на умирането“, материалите от който се пазят в сайта АОВГ.

Какво практически запомнихме досега от работата в групата през годините?

- Добре е предварително да подготвим близките си за прехода, като общуваме с тях с любов и по възможност да им говорим, че това не е смърт, а преминаване, трансформация и настройка към новите параметри. Може да се слуша специална музика за случая, която може да помогне на прехода, ако близките пожелаят това.

- В тежките моменти на прехода да се чете Еванге-

лие от Св. Йоан, глави 14-17, както и до 40 дни след преминаването.

- Добре е ако всеки изготви свое завещание приживе – как и къде желае да бъде погребан или кремиран, ако има други желания и препоръки те да се предадат на близък, който ще изпълни това желание. Това ни посъветва и Ханс Хаслер на семинара „Култура на умирането“.

- След като смъртта е установена, тялото да се пази 3 дни, където тя е настъпила. Това е нужно за мира на покойника – след напускане на душата и духа, тялото бива обкръжено от елементални същности, които не е желателно да присъстват и присъствието на близките ги отблъсква.

- Погребение или кремация ще изберем, зависи от волята на покойника и на близките му. Не е желателно да се направи кремация в случай на самоубийство. По-добре е да се направи погребение.

- Тялото трябва да бъде положено на определено място в земята – да има гроб, за да може духът да се завръща към него периодически, както Щайнер казва, че покойните обичат да правят. Денят на смъртта им е както нашият рожден ден. Не се препоръчва погребение с разпръскване на пепелта и изхвърляне на урната. Не се препоръчва урната да е от пластмаса, а от материал, който да се счупи в гроба, за да може прахта да премине в пръстта. „Костите са храна за Земята“ - обяснява Щайнер.

- До третия ден след смъртта да изпращаме любов на близките си, да си представяме как отново живеем с тях и да им четем Йоан 14-17. Може да се изпълнява или слуша специална музика за целта.

- На нашите близки заминали трябва да четем на глас, задължително.

Бъдещи планове за работата ни в групата ще бъдат как да бъдем още по-полезни на близките си за предстоящите преходи и как да си помагаме взаимно в тези трудни моменти.

Толкова много материали – новосътворени медитации, стихове, случки, информация събрахме за тези 15 години съвместна работа, които, за съжаление, не можем да поместим тук и сега. За всеки, който желае да се информира, аз съм на разположение аз.

Юлия Стоянова

НЕОБХОДИМА Е РАБОТА С БИОГРАФИЯТА

Антропософският курс за работа с биографията се основава на духовно-научното учение за човека, Земята и Вселената. През последните 20-30 години интересът към явлението биография се засили. Биографията е ново явление в историята на човечеството. След възкресението, преодоляването на смъртта, са станали известни промени в изживяването на пътя след смъртта и оттук – в душевния живот. От момента, в който получим съзнание за своя Аз, до края ние непрекъснато се занимаваме със себе си, с живота си – съзнателно или несъзнателно. Искаме също да знаем откъде идват способностите, нашите и на децата ни. И тъй като хората са изгубили естествените връзки със света и с другите, и са изпаднали в голяма екзистенциална самота, а

трябва да работят и живеят заедно, се появява необходимостта да разбираме по-широките връзки с обществото, с историята на човечеството, с природата и дълбоките причини на вътрешните опитности в живота.

И тук се появява необходимостта от по-съзнателна работа със собствения живот, когато искаме да се освободим от илюзиите си, да проникнем в скритите мотиви на постъпките си. За това е необходимо съзнание, а за да го постигнем, е необходимо разбиране. Животът се разгъва и често имаме усещане, че той ни носи и ни тласка напред. Ние сме в широката река на времето в лодката си, с нашата частица време. Движим се с различна скорост, но в една и съща посока, която е ясна: раждаме се, растем, съзряваме, стареем

и си отиваме. Това е общото, Архетипът, но всъщност вътре в своята лодка всеки изживява пътуването по свой неповторим начин. Защото само човекът на Земята има биография и всяка биография е уникална. Целта на работата с биографията е да се разкрият тайните на Архетипа и да се покаже как да разбираме една биография в неговата светлина.

В непрекъснатия поток на живота нашият гений и нашите способности идват от миналото в настоящето. Чрез работата върху себе си, чрез срещите и сблъсъците с другите, ние прекрачваме в бъдещето, а бъдещето идва към нас в настоящето като сянка или лъч светлина. Така минало, бъдеще и настояще присъстват заедно във всеки миг. Когато кажем биография си представяме историята на своя живот. Но тук възниква въпросът: кой пише тази история? Казваме: „Ние самите!“ Да, но надали имаме усещането, че сами сме си измислили и написали всичките си неприятности, страдания, мъки и т.н. За някои неща казваме: „Да, аз със собствени усилия създадох това или онова.“ Но кой е написал другата част? Представете си, че сте писател и по цял ден пишете най-важната книга: историята на собствения си живот, и влагат в нея богатствата на творчеството на сърцето си. През нощите, когато отивате да спите, някой идва и върху вашата хартия и с вашия молив продължава историята от там, докъдето сте стигнали. Но това не е обикновено писание. На сутринта продължавате, но преди това изживявате вече написаното от през нощта, без да съзнавате присъствието и на другия писател. Но скоро забелязвате, че се появяват индивидуални особености, спънки, обърквания и мъки, които не разбирате. Златната нишка на историята ви, която я прави последователна, се губи от погледа ви от време на време. И тогава разбирате, че не вие определяте сюжета на историята. Човек иска дневният и нощният писател да се срещнат, иска да види какви са стремежите и намеренията им за тази книга, която пишат заедно. Но както среднощната Луна и Слънцето по пладне не се срещат, така и те не могат да се срещнат. Могат да си общуват само през написаното. Тогава дневният писател започва да прави усилия да чете написаното от нощния и да схване кой се крие зад него: откъде идва той, какви са намеренията му и какво иска от него.

Така се извършват много битки на бойното поле на душата със смелост и вяност към себе си. Така, постепенно през тъмни гори и през мостове над стръмни пропасти започва да се появява разбирането. Създава се диалог и колкото повече този диалог се изпълва с любов, толкова повече се разкрива нощният писател. Става ясно, че той винаги е присъствал. Дневният писател разбира, че всяка негова написана дума засяга и другия, но той няма власт над него, а те заедно създават живота. И така, биографията е разгръщането на историята на човешкия живот и като такава е уникално индивидуализирано явление, което в същото време е единственото общо нещо, което имаме с цялото човечество. Как да не изпиташ възхищение към всяка такава житейска история, към начина, по който всеки човек разчиства живота си от камъните, посажда семената, полива градината си и събира плодовете! Как разпръсква облаците, разпалва огньовете и се справя с бедствията! Колкото повече се борим да развиваме способностите си, толкова по-богата жътва ще пожънем за бъдещето. Но за това е необходима съзнателна работа, а за осъзнаването е необходимо разбиране. Колкото по-добре разбираме себе си, своя житейски път, загадъчните събития и обстоятелства в своя живот, толкова по-добре ще разбираме и другите: какво им дължим, какво са ни дали, с какво взаимно се определяме и ограничаваме. Така, тъчейки нишките на своя живот, ние ги втъкаваме в общата тъкан на съвременното общество. А историята на човечеството се отразява във всеки отделен живот. Зависимостта на нашия живот от живота на другите, Архетипът на човешкия живот и реката на времето определят границите на нашата свобода. Външната свобода не е голяма и не е от значение. Прави ни свободни вътрешната духовна работа, която извършваме в самота, в сърцето на необузданата си природа.

Неизброими са формите на индивидуалните човешки биографии. Те са сложни, динамични и изпълнени с възможности. Мотивът на всяка индивидуална биография е вариант на Архетипа на всеки човешки живот, а осъзнаването на биографията предполага и изисква медитативна работа.

Светла Бисерова
2011 г.

ВСЕКИ САМ Е ТВОРЕЦ НА БИОГРАФИЯТА СИ

Върху това стихотворение на Гьоте може да се медитира в процеса на работата с биографията, но да се работи в група е по-полезно, отколкото самостоятелно. Работата в група ни дава сили да преодоляваме страховете и съмненията си. Поемайки юздите на нашите мисли, чувства и волеви импулси, ние изграждаме нашите мотиви. И чрез срещите си с другите хора, ние успяваме да срещнем дневния с нощния писател. Ние помагаме на другите да извличат от забравата своите скрити чувства и спомени, когато работим заедно. Изживяваме чуждата история в настроението на почуда и топъл интерес. Ние можем да разберем най-добре ритмите и огледалните образи в разгъването на

Човешката душа прилича на водата: идва от небето, качва се в небето. И трябва отново да слезе на Земята, променяща се вечно. Изтича от високата стръмна стена на скалата чистият въздух. После с любов се заплита във вълните на облаците към гладката скала. И приета с лекота се кълби на воали, тихо шумяща, отново към низината. Зъбери стърчат срещу водопада. Той се пени покорно на праговете към пропастта, към бездната.

живота си, като вникнем в следните думи на Рудолф Щайнер: „Познаването на връзките между причините и следствията в отделните периоди на нашия живот, които можем да обхванем с обикновеното си съзнание, може да бъде във висша степен полезно за живота ни.“ Ето защо ние работим върху нелеката задача да изследваме биографията си с

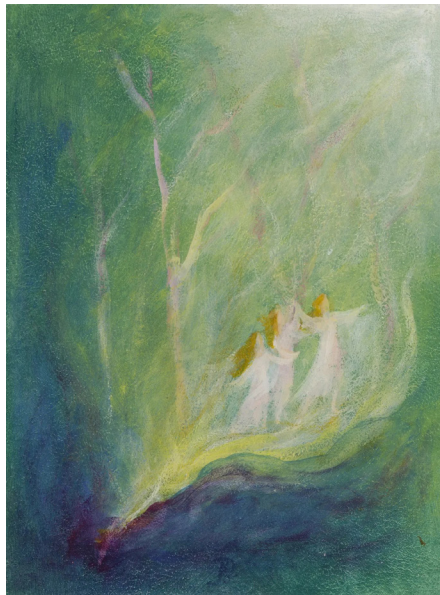
нашето обикновено съзнание. Това ни води към самопознание, но както казва Рудолф Щайнер, изречението „Човеко, познай себе си“ никога не е означавало човек да наблюдава ежедневието си Аз. Когато е правилно разбрано, то е призив към Висшия Аз на човека. Затова самопознанието означава саморазвитие, когато е правилно разбрано (GA 55).

Изследването на биографията е първата стъпка към познанието за кармата и реинкарнацията. Но независимо дали ще стигнем до това познание или не, за нас е много важно да осъзнаем чрез тази работа, че висшите сили постоянно ни даряват с нови творчески сили. Важно е също да развием благодарност към тях, за да изживеем живота си храбро и уверено. А също така да развием любов и свобода, и така да внесем своя дял в развитието на човечеството. Противоположните сили проявяват в наше време особен интерес към това, което прави всеки отделен човек. Всеки от нас е необикновено интересен и важен за тях. Ето защо е особено важно да бъдем в крак с нашето време, което усилено търси духовните познания, които ни дават възможност да наблюдаваме и разбираме биографията си, тъй като смяната на времената ни изправя пред факта, че духовните съзидателни сили се нуждаят от нашето активно участие и помощ.

Ако си представим, че наблюдаваме морските вълни, ще си припомним следното: вълната се приближава постепенно, завърта се, разбива се и се връща обратно. Нещо подобно изживяваме в развитието на живота: нещата идват към нас, развиват се и продължават известно време. Ние достигаме до върхови изживявания, настъпват промени и кризи, след което развитието продължава. Всичко в света се развива ритмично, всяка от трите големи фази се разделя на три периода по седем години. Всеки седемгодишен ритъм се проявява в големи промени, които понякога водят до криза, а тя ни довежда до нов, по-висш стадий в развитието на живота ни. Кризите са праговете, които трябва да прекрачим. Външната форма вече не подхожда на вътрешното съдържание. Налагат се промени и преобразяване, и ние сменяме кожата си. Отхвърляме старата форма и изграждаме нова. Космическите и човешките ритми са в съответствие и взаимодействие. Хармониите на космоса се преплитат с ритмите на човешкото сърце и продължителността на човешкия живот. Редът на индивидуалния ни живот съответства на прилагането на космическите закони в земните ни дела. Човек се чувства свързан с космическото цяло. Числото седем е свързано с онова, което се случва във времето. Седемгодишният ритъм се управлява от космическите закони. Всеки седемгодишен период е свързан с различни планетарни сили. Рудолф Щайнер казва, че заедно със Земята ние съществуваме в седем взаимно проникващи се сфери и израстваме вътре в тях в течение на живота си. От раждането до смъртта нашият живот се развива чрез своите първични вродени наклонности, докол-

кото звездните сфери ни изтеглят. Когато в живота между раждането и смъртта достигнем до Сатурновия период, ние сме преминали през всичко, което Съществата от различните планетарни сфери постигат за нас. И след това влизаме в духовен смисъл в едно свободно движещо се космическо и същевременно наше собствено съществуване. В известен смисъл то може да бъде освободено от онова, което в предишните периоди е било все още необходимост. Когато вземем Земята за център, влиянието на съответната планета е разширено до цялата сфера, заключена в орбитата на нейното движение. И ние сме едновременно във всички сфери, но тяхното влияние се сменя. Всеки седемгодишен период отбелязва ново раждане и така разгъването на живота включва серия от раждания на съставните душевни фази.

В първата фаза Лунните сили определят нашата форма и конституция. През този период собственото същество на детето е твърде скрито и се изразява просто, но бъдещата личност вече работи, превръща тялото в инструмент, приспособен към нейното развитие, който по-късно може да използва съзнателно. До седемгодишната възраст детето може да се сравни с пъпката на растението. Едно от най-забележителните му качества е да възприема възрастните напълно сериозно като божествена власт. С несъзнателно благоговение то се стреми да формира собствения си организъм по техния образец. Основното му поведение е подражанието. Луната управлява закономерностите на наследствеността, работещи във физическото тяло. От зачатие до седмата година подхранващите сили на Луната стимулират растежа. Първоначално те работят чрез

майката, а по-късно – чрез домашната обстановка. Смяната на зъбите показва, че оформянето на физическия организъм вече е приключило. Това е времето на новото раждане. Етерното тяло се ражда от обвивките на всемирния етер и през нашето детство небето ни заобикаля. Не е желателно възпитателите да се намесват в естественото темпо на развитие на детето, защото по-късно това вреди на здравето и на психиката.

През следващия период част от етерните формиращи сили се освобождават за учене. Тогава Меркурий става посредник между детето и света. Възпитанието и образованието стават по-успешни, когато са на основата на всеобхватното познание за човека и когато учителят благоговее пред духа на детето. Само така той може да премахне всички пречки пред развитието на детето.

Когато индивидуалното етерно тяло стане независимо от всемирната етерна обвивка, се ражда астралното тяло. Това става обикновено на четиринадесетгодишна възраст, но в наше време детството е съкратено. На седемгодишна възраст веществените субстанции на целия организъм са подменени. От силата на Аза зависи дали наследственият модел е изцяло заменен или може да продължи да действа.

Това зависи и от заобикалящата детето социална среда. Тогава етерното тяло започва да изпълнява и душевни функции. Меркуриевите сили действат оздравително и хармонизиращо, но липсата на авторитет ранява развиващите сили. Общуването с учителя дава нови жизнени сили на етерното тяло, което в този период трябва да зрее и да се развива. Меркуриевите сили действат в промените, контрастите и двойствеността, а внасянето на ритмите в образованието стимулира развитието. Контрастите и промените увеличават гъвкавата подвижност и приспособимостта на душата. При липса на художествено възпитание детската душа огладнява и развива неуважение към света. Развива се нелюбов и неинициативност, а инстинктите стават неконтролирани. Този период се нарича сърцето на детството.

На четиринадесетгодишна възраст отново се освобождават сили, които се включват в душевните процеси. Събужда се голям интерес към света и стремеж към разбиране на всичко. Меркуриевите сили отстъпват на Венерините сили.

Тревата винаги расте.

Дали е пролет, лято, есен или зима,
протяга своите ръце
и пее песен дивна, несравнима.
Чутовна и неспирна - тревата винаги
расте.

По свои пътища поема.

Тя крехка е и в моите ръце
изглежда малка и ранима.
Как свежи са зелените стъбла
и толкова е нежна и значима.

Тревата винаги расте.

Душата ѝ е земната градина –
хилядолетна и неуязвима.
Дори когато легна във пръстта
над мене винаги трева ще има...

Вихра Калапишева

Светла Бисерова
декември 2012 г.

НОВАЛИС - РАФАЕЛ

Един от най-важните предвестници на съвременната духовна наука е индивидуалността, която в последната си земна инкарнация е останала до голяма степен незабелязана от своите съвременници. Това е немският поет и мистик Новалис. Неговото значение и духовна дълбочина са останали и до днес неоценени и неразбрани от потомците. Според Мария Щайнер, изследването на превъплъщенията на тази индивидуалност, преминава като червена нишка през цялото духовно творчество на Рудолф Щайнер. В редица лекции той отново и отново се връща към неговите последователни земни животи: Илия - Йоан Кръстител – Рафаел – Новалис. Като тайнствени знаци на сакрален език, които покриват стените на храма на Мистериите, тези четири имена в своето съзвучие посочват някаква тайна, която чака своето разкриване. Единственото конкретно указание на Христос Исус за закона за реинкарнацията, което се съдържа в Евангелията, се отнася именно до тази индивидуалност: „И ако искате да приемете, Йоан Кръстител е Илия, който трябва да дойде.“ (Матей, 11: 14)

Духовно-научните изследвания на Рудолф Щайнер показват, че Илия - Йоан Кръстител е една от най-старите индивидуалности на човечеството, която от самото начало на земното развитие има много особена задача. В продължение на многобройни инкарнации е трябвало той да развие вътрешната способност, която днес ние познаваме като глас на съвестта. Бог за първи път се явява на Илия като „появяване на тихия вятър“, който отсега нататък ще присъства като глас на съвестта в човешката душа. Благодарение на това Илия става не просто поредният възвестител на лунния Бог – Йехова, но и първият в Стария завет, който стига до непо-

Венера оказва силно влияние върху идеите и идеалите, но в този период се развива и повишена критичност. В противоположни посоки вървят психичното и физиологичното развитие. В периода между 14 и 21 години физиологичните и психичните потоци влизат в противоречие. Чувствата се индивидуализират, но в някои случаи слизат само на физиологично ниво. Ако човек възприема света като произведение на изкуството, любовта се облагородява. Произведенията на изкуството могат да бъдат възприемани като творения на духовните същества, човешкото тяло - като храм, а обществото като организъм, в който всеки човек изпълнява необходимата дейност. При разгъването на живота основните качества се видоизменят. Подражанието от първия период се трансформира в свобода, уважението към авторитета – в усет за равенството, а всемирната любов – в братство.

средствено преживяване на Слънчевия Бог Христос, който действа чрез него. Така тази индивидуалност постепенно се подготвя за бъдещата си мисия в Поврата на Времето.

Това първо пробуждане на съвестта по-късно достига до своята пълна сила в следващата си инкарнация като способност да я събужда в другите хора. Така че мощната проповед на Йоан-Кръстител е насочена преди всичко към събуждането на силите на съвестта в своите слушатели. Неизбежният сблъсък на Йоан с книжниците произтича от това. Тук за първи път съвестта се противопоставя на земния закон и този конфликт завършва с трагичната гибел на Йоан.

Тук ние се докосваме до една тайна, която е свързана със самото развитие на импулса на съвестта, защото нейното събуждане и разпространение се случва във вековете, които непосредствено предшестват християнската епоха. В лицето на Илия ние имаме първия ѝ предтеча, а приблизително от трети век пр.н.е гласът ѝ започва вътрешно да звучи в душите на все повече хора. Това ги подготвя за разбирането на централното Събитие на цялото земно развитие. Точно в това се състои мисията на съвестта в човечеството: да открие на хората истинското значение на Христос и на Мистериата на Голгота. От духовнонаучна гледна точка можем да охарактеризираме съвестта като вътрешен орган за възприемане и познание на съществуването на Христос. Рудолф Щайнер обяснява това така: „Тези две неща са свързани: както на Изток се появява Христос, така на Запад се пробужда съвестта, за да възприеме Христос като съвест.“ (02.05.1910 г.) Защото гласът на съвестта произтича от същата духовна област, от която Христос се е спуснал на Земята.

Казаното осветява главната мисия на Йоан Кръсти-

тел. В Поврата на времената той изпълнява ролята на земен представител на съвестта на човечеството. Негова е задачата да срещне пръв Христос на Земята от името на човечеството и да засвидетелства пред всички Неговата божествена природа. „И аз видях, и свидетелствам, че Този е Синът Божий.“ Йоан открива новата християнска епоха с тези думи, които възвестяват идването на Бога на Земята за цялото земно развитие.

Силата на съвестта е била основната вътрешна сила, която Йоан Кръстител е представлявал с цялото си същество в Поврата на Времената. По същия начин можем да открием по-нататъшните сили или вътрешните качества, които тази индивидуалност е развивала във всяка своя следваща инкарнация. Преобладаващото душевно качество в живота на Рафаел е била почти безграничната любов към всичко съществуващо, претворена в красотата на неговите картини, фрески и рисунки. Основен мотив в живота и творчеството на Новалис е било неговото най-дълбоко удивление и преклонение пред великите тайни на духовното битие, което ни обкръжава, както и несломимата му вяра в победоносната власт на силите на Доброто в света. През целия си живот Йоан Кръстител, Рафаел и Новалис са изявявали тези три качества: съвестта като орган на висшето познание, претворената любов в хармония и красота, удивлението, което е пронизано от вяра и благоговение. Днес тези три качества могат да бъдат прочетени като буквите на мировата азбука с помощта на духовната наука.

В лекция от 30 май 1912 г. Рудолф Щайнер говори подробно за това, че в процеса на по-нататъшното развитие на човечеството трябва да възникнат в него на социално ниво трите свръхсетивни обвивки, за да бъде въплътено в тях Съществуването на Христос. Тези три обвивки трябва да бъдат създадени от моралните дела на отделните хора: свръхсетивно-физическата обвивка – от всички дела на съвестта; етерната обвивка – от всички дела на любовта и състраданието; а астралната обвивка – от вярата, удивлението и благоговението. Едва след като тези три обвивки бъдат създадени от човечеството, Христос ще може да се съедини с него като негов групов Висш Аз и да го поведе към по-висшите степени на социалното развитие.

Руският философ и мистик Владимир Соловьев е нарекар този висш идеал Богочовечество, а Новалис – универсална индивидуалност. И ние намираме този идеал в последователността на неговите инкарнации, пророчески открита пред човечеството. Към този християнски идеал Йоан-Рафаел-Новалис ще поведе човечеството в следващата си инкарнация. По пътя, който ще стане път към шестата културна епоха, тази индивидуалност ще бъде Великият Учител, с който ще бъде достигната първата степен в осъществяването на този идеал. Още в една от ранните си лекции Рудолф Щайнер казва, че именно индивидуалността на Йоан Кръстител е неразделно свързана със задачите на шестата епоха. От това следва неговата особена духовна близост със Заратустра, защото шестата епоха ще бъде повторение на втората. Също както във втората епоха Заратустра е дал на културното развитие на човечеството посока

отгоре надолу, която го води към по-дълбокото потъване в света на материята, така и в шестата епоха неговата задача ще бъде отново да поведе човечеството, но сега вече по пътя на неговото издигане от земния свят обратно към духовния. В резултат на това на Земята ще бъде създадена новата спиритуална ясновидска култура. Рудолф Щайнер характеризира духовната връзка между тези две индивидуалности така: „В средата на четвъртата културна епоха Йоан Кръстител е възвестил Христос Исус, а сега именно индивидуалността на Мастер Исус ще поведе човечеството от петата към шестата културна епоха отново към Йоан-Кръстител, Водолея (12. 02. 1906 г.)

Идеалът за Богочовечеството и свързаното с него осъществяване на бъдещата мисия на Новалис имат непосредствено отношение към мистериите на Граала и тяхното цялостно разкриване и разпространение в шестата културна епоха. В това време това ще бъде свързано с началото на навлизането на макрокосмическия Аз на Христос в създадените за него човешки обвивки. Рудолф Щайнер е обяснил връзката на Христос, като нов групов Аз на цялото човечество, с мистериите на Граала в лекция, прочетена на Йоановден в 1909 г. В духовнонаучните изследвания, посветени на Новалис, Рудолф Щайнер отново посочва, че в негово лице ние имаме най-значителния предшественик на Антропософията: „Ако отворим Новалис, навсякъде ще намерим елементи на най-чистото антропософско учение.“ А личното преживяване на Христос от Новалис в духовния свят, което му е било дадено наскоро след смъртта на годеницата му, Рудолф Щайнер свързва с преживяването на апостол Павел пред Дамаск. Така Новалис става духовен предтеча на съвременното етерно явяване на Христос.

На 12 януари 1910 г в Стокхолм Рудолф Щайнер е започнал възвестяването на Етерния Христос, а още във втората лекция, прочетена на тази тема в Страсбург, той е посочил Новалис като един от най-важните инспиратори на Антропософията заедно с Майсторите на мъдростта и хармонията на усещанията, и самия Дух на духовната наука. Рудолф Щайнер отново се е върнал към темата за инкарнациите на Новалис в своето Последно слово. Неговите думи, че в Новалис ние имаме блестящ предшественик на течението на Михаил, са останали в паметта на всички присъстващи на тази лекция като мощно духовно завещание. С тези думи Рудолф Щайнер е направил равносметка както на собственото си отношение към тази индивидуалност, така и на нейното свръхсетивно участие в създаването на Антропософията на Земята. Но главната тайна на „Последното слово“ е била друга. В него Рудолф Щайнер за първи път е докоснал връзката на ентелехията на Новалис в неговата инкарнация на Поврата на времената с онази духовна индивидуалност, която в миналото под името на Кристиан Розенкройц трябваше да стане ръководител на цялото течение на езотеричното християнство.

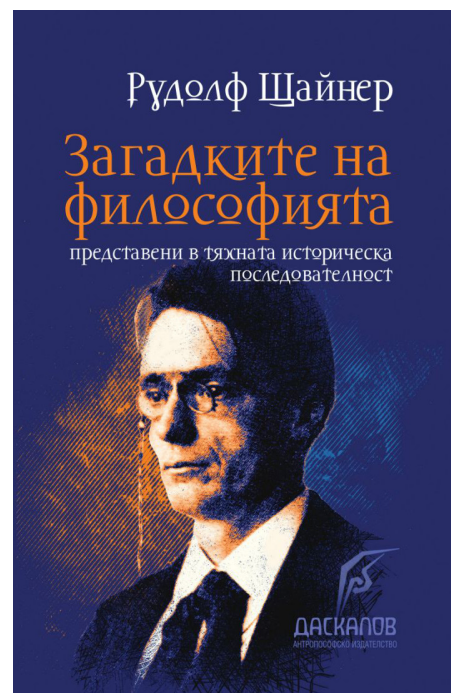
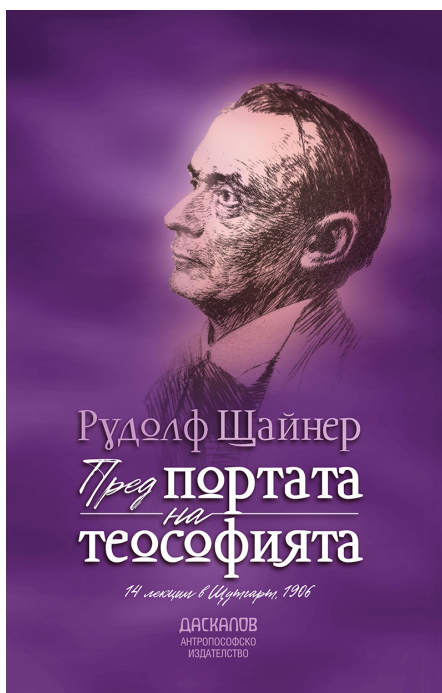
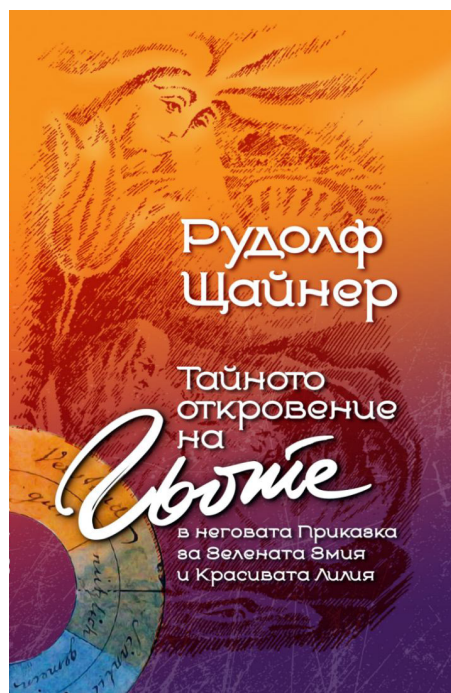
НОВИ КНИГИ

НОВИ КНИГИ

НОВИ КНИГИ

Издателство „Даскалов“ подготвя за печат „Загадките на Философията представени в тяхната историческа последователност“ GA 18, „Пред портата на Теософия-

та“ GA 95, и преиздава „Тайното откровение на Гьоте в неговата Приказка за Зелената Змия и Красивата Лилия“ GA 22

В един от скалните процепи, из които се провираше безпрепятствено, тя направи странно откритие: че може да пълзи из тези пукнатини без да се нуждае от светлина, защото умееше да различава по вътрешен усет всички заобикалящи я предмети. Беше свикнала да открива и най-необичайните творения на природата: ту се промъкваше между рифове от големи кристали, ту се плъзгаше по жилите на самородно сребро и току изваждаше някой благороден камък навън. Но за свое голямо учудване, в една затворена урва тя долови предмети, които издаваха съзидателния труд на човешките ръце. Гладки стени, по които тя не можеше да се изкачи или правилни ръбове на стройно изваяни колони, и което ѝ се стори най-странното, човешки фигури, около които много пъти се бе обвивала и които вероятно бе приемала за късове руда или в най-добрия случай за добре полиран мрамор. Сега искаше

да провери всичко това и да го потвърди, като се надяваше чрез собствената си светлина да опознае напълно странните предмети в него. Тя се забърза по обичайния си път и много скоро стигна до процепа, през който винаги пропълзваше в това светилище. Когато пристигна на мястото, тя се огледа с любопитство и макар че светлината, която излъчваше, не можеше да освети всички предмети в залата, ѝ позволи да види поне най-близките достатъчно ясно. С удивление и страхопочитание Змията се вгледа в една блестяща ниша, в която беше поставена фигурата на достолепен Цар, излята от чисто злато. По размери статуята беше по-голяма от човешки ръст, но според образа изглеждаше по-скоро дребен с добре сложено тяло мъж. То бе обвито в обикновено наметало, а венец от дъбови клонки придържаше косите му над челото.

GA 22

Едно е власт, едно е ум: Аз съм!
И възхвалявам онзи ясен гръм
на Космоса дарил ми началата:
лъчът, дъхът, водата и земята.

Аз те прославям, о Божествен диск,
блестящ в очите, в мозъка – златист
и матов трепет, бяло отражение.
О, Слънце, цяла вечност гледаш в мене!

Аз те прославям, вътре, в мен шумящ,
подобно Божи дъх, подобно плащ.
Утихваш, ала раждаш сила нова,
небесен ручей, за смъртта отрова.

Аз ви прославям, изворни води,
като кръвта бушуващи. Преди
да понесете тленното ми тяло,
прозрях във вас Божествената цялост.

И искам да прославя гроба мой -
там тялото ми ще заспи в покой,
ала завинаги не ще изчезне,
а ще се слее с далнините звездни.

Отмирам в пръст, вода, небе, лъчи,
и няма смъртен стон да прозвучи.
На гибелта посял съм семената,
но Бог ме е понесъл в необята.

Не буди погледът ми бляскав гланц.
Ухото слуша, но не чува танц.
Вкус не усещат устните ми слети.
Не се задъхва в страх свещен сърцето.

Христос съзирам целия в зари,
защото тялото му в мен гори.
Това е възкресение - той знае
и иска в мен човек нов да извае.

Алберт Щефен - „Манхейм“

Отчетно изборно събрание и Великденски празник

4 април 2026 г.

12:00 – Отчетно изборно събрание
13:00 – начало на събранието със следния дневен ред:

Отчет за дейността – Трайчо Франгов

Финансов отчет – Красимира Калчева

Обсъждане и предложения за членския внос

Допълнителни изказвания по двата отчета

Избор на Управителен съвет

Представяне на нови дейности и инициативи

15:00 – Пауза

16:00 – Певчески концерт

17:00 – Представяне на новата книга на Трайчо Франгов

5 април

9:30 – лекция Георги Акабалиев

11:00 – Евритмия - 30 години в България

12:30 – Пауза

13:30 – Социална игра водещ Красимира Калчева

14:30 – Кръг, въпроси, разисквания.

Програма:

Петък, 20 март: 18:30 - 21:30 ч.

Събота, 21 март: 13-16 ч., 17-20 ч.

Неделя, 22 март: 10-13 ч., 14-17 ч.

Място на провеждане: гр. София, Валдорфско училище „Проф. Н. Райнов“, ул. „Александър Фон Хумболт“ 7,
Такса за целия семинар: 230 €

Редакцията изразява своята благодарност на Румен Ройдев за неговата безкористна помощ, без която този брой на „Антропософски вест“ нямаше да бъде в ръцете на уважаемия читател.

АНТРОПОСОФСКИ ГРУПИ

ВАРНА

Антропософска група
„**Михайлова ковачница**“
Радослава Ангелова
тел. 0878 478 638

СОФИЯ

Група „**Михаил**“
Лалка Фингарова, тел. (02) 868 99 49;
0888 263 741

„**Гласови терапевти с Антропософска терапия чрез пеене**“

Ул. „Х. Димитър“ 13
Цвета Мишкова 088295 3550
Красимира Калчева 0878 909 312

Антропософски кръг „**Аристотел**“

Доц. д-р Иванка Кирова,
тел. (02) 831 78 74

Група „**Рудолф Щайнер**“

Александър Бояджиев
тел. 0888 406 095

Група „**Ариадна**“

Юлиан Андонов
тел. 088 662 6489

Група „**ЛОГОС**“

Константин Йорданов
тел. 0894 515 355

Курсове по антропософска социална арт-терапия

За връзка:

Снежана Бечева 0887 049 946
Вихра Калапишева 0887 152 335.

Група „**София**“

Михаил Колев, тел. 0884910127

СТАРА ЗАГОРА

Група „**Рудолф Щайнер**“

Георги Акабалиев, тел. 0878 398 509

Социална художествена терапия „Дъгата на Дочка“

Дора Петрова, тел. (042) 643 500

Евритмична група „**Граала**“

Диана Демирева – 08875 59777

БУРГАС

Група „**Парсифал**“

Димитър Колев 0889 611 444

ЯМБОЛ

Група „**Светлина**“

д-р Ива Манева, тел. 0887

179 057

ПЛЕВЕН

Група „**Михаил**“
Моника Хаджиева тел. 0878 250 730

ПЛОВДИВ

Група „**Мани**“
Тони Кюмюджиян-0888992862
Мартин Атанасов-0883604339

Дарителски сметки

на Антропософското

общество в

България

EUR BG24UNCR76301075590031

USD BG10UNCR76301175509595

EUR BG07UNCR76301475508630

Георги Акабалиев – 0878 398 509
Александър Бояджиев – 0888 406 095

БЛАГОДАРИМ !

Скъпи приятели, уважаеми читатели на „Антропософски вест“, Всеки, който желае да изкаже мнение или коментар по разискваните в настоящия и бъдещите броеве на вестника теми, може да ни пише на e-mail: vestnik@aobg.org . **Очакваме ви.**
От редакцията

РЕДАКЦИОННА КОЛЕГИЯ

Веселина Велкова

Цвета Мишкова

Христина Ангелова

Георги Акабалиев

Тел: 0897 728885

e-mail: vestnik@aobg.org

уебсайт: www.aobg.org

Отговорност за съдържанието на публикуваните материали носят единствено техните автори.